

Dienes István
2013.09.10.

NEMZETI INFOKOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIA
2014-2020
Vélemény

A Vélemény vezetői összefoglalója

1. A 128 oldal terjedelmű Stratégia felépítése, szerkezete és tartalma megfelel a Bizottság által közzétett formai és tartalmi követelményeknek és ex-ante eredményességi feltételeknek, amelyek nélkül a Bizottság nem folyósít.
2. Az anyag ennek megfelelően belterjes, az informatikai szektor fejlesztésének Brüsszel által meghatározott szempontjaiból indul ki. A szerzők egy GDP-orientált gazdasági szektorfejlesztési projektet vázolnak fel, miközben nem vesznek tudomást arról, hogy az információ, a digitális adatok zöme is, ma sem piaci körülmények között folyik, és a továbbiakban sem fog. A szerzők törekvése a nagyobb részt külföldi tulajdonban álló infokommunikációs ágazat illetve az infokommunikációs tevékenységek fejlesztése, helyzetének, körülményeinek javítása.
3. A szerzők eközben nem foglalkoznak a digitális államok, a jelentős hatalmi központok infokommunikációs tevékenységére vonatkozó, a Snowden-ügy nyomán nyilvánosságra került a kormányzatok szemléletét szükségképpen átformáló tényekkel, az együttműködő titkosszolgálatok szerepével és az ezekből kikövetkeztethető trendekkel: Ma – miközben a piaci információgazdaság valóban jelentős jövedelemforrás – a nagy államok és hatalmi csoportok a digitális eszközökkel már egy új, a korábbiakban elképzelhetetlenül hatékonyan működő és a világ hatalmi rendszerét és mindent, ami ezzel összefügg, radikálisan átalakító centralizált globális világrendet épít fel. Ilyen körülmények között a súlypontot az informatika korábbi, a XX. század hetvenes éveitől folyó kormányzati gazdasági ágazati fejlesztésére helyezni szomorú anakronizmus.
4. Az informatikai szektorral kapcsolatos jelenségeket, folyamatokat – feltehetően a Brüsszelnek való megfelelés szándékától indítva, az Unió szerveihez és az OECD-hez hasonlóan - a magyar Kormány szempontjából azonban indokolatlanul, egyoldalúan mutatják be, egészen elhallgatják az IKT globális és lokális negatív hatásait, amelyekkel egyébként a világ kutatói és a világsajtó hasonló terjedelemben foglalkozik, mint a pozitív kihatásokkal. Érvelésükben a magyarországi helyzet elemzése helyett jórészt a korábbi időszakokra vonatkozó külföldi tanulmányokra hivatkoznak.
5. Az anyag mindezek miatt nem felel meg címének, valójában nem nemzeti, miután helyzetelemzése nem nemzeti szempontú, a szerzők célkitűzéseiket nem a nemzet, az ország legfontosabb céljaiból vezetik le.
6. Mindemellett a Stratégiában megfogalmazott egyes intézkedések közül számos olyan van, amelynek van vagy lehet pozitív hozadéka is. A szerzők brüsszeli fogalmi keretében azonban – miközben szerzők nincsenek tisztában a hivatalos statisztika egyes olyan alapfogalmaival, mint szektor, ágazat, gazdasági tevékenység, illetve ezeket nem, vagy nem a standard értelmezés szerint használják - nem vázolhatók fel az infokommunikációs tevékenységek ágazati kapcsolatai, így a szabályozási, közpolitikai és fiskális eszközöknek az egyes tevékenységekre gyakorolt hatása sem modellezhető. Miután a szerzők eleve nem foglalkoznak az általuk javasolt intézkedések negatív hatásaival, nem ítéltető meg, hogy mekkora a pozitív és negatív hatások eredője, és az intézkedések nem rangsorolhatók.

Összességében

Az előterjesztés tárgyának megközelítési módja és az előterjesztők szemlélete téves, mert

magyar kormányának a mára az élet minden területét átszövő infokommunikációs eszközökkel és tevékenységekkel kapcsolatos nézeteit, terveit, céljait nem szabad egy szektornak a az ipari korszak piacgazdaságaiban bevett, liberális szemléletű fejlesztésével azonosítania, miután

- e tevékenységek zömét eleve nem piaci körülmények között végzik,
- a tevékenységek oly mértékben átszötték a társadalmat, gyorsan örölve a magánszférát, és
- oly mértékben változtatták meg és még inkább fogják megváltoztatni a hatalomgyakorlás, az uralom technikáját, technológiáját, ezen belül az államgépezeteket, hogy amennyiben és miközben a Kormány csak, vagy elsősorban a piacgazdaságban piaciként működőnek feltételezett gazdasági szektorral foglalkozik, éppen azzal nem foglalkozik, amitől a digitális infokommunikáció más, mint más gazdasági tevékenységek és ami miatt képes megváltoztatni és meg is változtatja az országot és a világot.

A probléma lényege az, hogy a Kormány maga is a minisztériumok és más szervek státútumában és más jogszabályokban az infokommunikációs tevékenységekre elsősorban úgy tekint mint a GDP-növelés egy közvetlen és közvetett eszközére.

Ez után már természetes, hogy egy mindenkori ágazati szerv az ágazat érdekeit igyekszik képviselni, ahogy a mezőgazdasági minisztérium is (egyres) a mezőgazdaságban tevékenykedőkét. Nem természetes, hogy ezt az anyag összeállításán során ilyen mértékű manipulációk révén teszi.

A jelenleg a Kormány elé terjeszteni szándékozott anyag emiatt a Kormány átfogó információpolitikájának alapvetéseként szolgáló stratégiai dokumentum céljára átdolgozásra is alkalmatlan. A Kormánynak a politikáját, stratégiáját nem egy gazdasági ágazati fejlesztési programban, hanem mindezeket a gazdaságtól nagyrészt független problémákat is kezelő anyagban kell megfogalmaznia.

Állításaim bizonyítására csatolom az anyag egészére illetve annak vezetői összefoglalójára vonatkozó részletes kritikai észrevételeimet.

A Vezetői összefoglaló szövege

p.4 (2) Az anyag az állam feladatát a Németh kormány idejében megfogalmazott módon az ICT szektor, a gazdaság egy szektorának szektorális fejlesztésében jelöli meg.

Ez az elképzelés egészen leegyszerűsítő és idejétmúlt. Mint az elmúlt évtizedek ágazati fejlesztési politikája bizonyította, így nem lehet az országot felzárkóztatni vagy pláne komparatív előnyökhöz juttatni.

p.4 (3) *Az anyag szemlélete egészen hamis, amikor a legfőbb bajt abban látja, hogy: „...alacsony a lakosság és a KKV-k körében az infokommunikációs eszközök tudatos használata (Sic!), ami súlyosan korlátozza az infokommunikációs eszközöknek és szolgáltatásoknak tulajdonítható kedvező hatások érvényesülését.” Ez egyoldalú, az infokommunikációnak csak pozitív hatásokat tulajdonító beállítás.*

p.4 (4) Az anyag szerzői szerint Magyarország akkor lehet eredményes, ha az ágazat további lendületes fejlődését akadályozó tényezőket lebontja, kiaknázva a szektorban rejlő hatalmas közvetlen és közvetett potenciált.

Ez a megközelítés téves, Magyarország eredményességét elsősorban nem az informatikai ágazat lendületes fejlődésének sajátos akadályai korlátozzák.

p.4 (5) Az anyag rendeltetése, hogy átfogó képet adjon a magyar információs társadalom és az IKT piac helyzetéről.

A későbbi fejezetekben azonban egyáltalán nem ábrázolja a mai magyar (információs) társadalmat és nem számol az ICT szektor szektorális fejlesztésének nemzeti (nem ágazati, szektorális, informatikapolitikai, hanem kormánypolitikai) politikai következményeivel.

p.4 A koncepció alapfogalma .... a „digitális ökoszisztéma” mely a felhasználók millióit és eszközök tízmillióit köti össze hálózatokkal és szolgáltatásokkal és ahol elmosódnak a határok az informatika, az elektronikus hírközlés és a média között.

A digitális ökoszisztéma puha – bölcsész jellegű – elmosódott határú és tartalmú fogalom, eleve nem alkalmas kemény tervezésre.

p.4 (7) **„A stratégia az ökoszisztéma azon elemeire terjed ki, amelyek esetében egyértelműen azonosítható olyan elmaradás, piaci hiba vagy szűk keresztmetszet, amelyet az állam hatékonyabban tud kezelni, mint azt a piac organikus fejlődése lehetővé tenné.”**

Alapvető koncepcionális hiba. Az infokommunikációs tevékenységeket nem lehet pusztán olyan piaci gazdasági tevékenységnek tekinteni, amely piacainak tökéletlenségét az állam majd beavatkozásával korrigálja. Az infokommunikációs tevékenységek termékeinek zöme ugyanis, mint például a neten folyó digitális információ csaknem egésze, tényszerűen egyáltalán nem is piaci körülmények között kerül forgalomba, hanem jórészt beláthatatlan keresztfinanszírozási és más rendszerekben. Miközben az anyag az „ökoszisztéma” szó emlegetésével maga is elismeri ezt, mégsem tesz mást, minthogy a gazdasági főiskolák tankönyveinek egyes frázisaira támaszkodik. Egyáltalán nem magától értetődő, hogy milyen lenne az „organikus” infokommunikációs piac.

p.4 (8) „A közvetlen állami feladatokon túlmenően csak ott és oly mértékben javasolt az állami szerepvállalás, ahol és amilyen mértékben az feltétlenül indokolt.”

Az alapvetően elhibázott koncepció szerzői a múlt század liberális gondolkodóitól kölcsönzött eszmékből a „rossz állam” korlátozásának szükségességéből indulnak ki, amikor ellenkező irányú folyamat válik meghatározóvá: a globális hatalmi központok elképzeléseinek megfelelően épp az ICT felhasználásával folyik a globális uralmi rend kialakítása és épp az államok azok, amelyek védelmi funkcióik gyakorlásával korlátozhatják egy a nemzetek szuverenitását és a demokráciát semmibe vevő új globális világrend veszélyeitől polgáraikat.

p.4 (9) A szerzők az országban a „**digitális ökoszisztéma**” **egyensúlyi állapotát kívánják fenntartani úgy, hogy** az ország tennivalóit Brüsszelben definiált indikátorokból kívánják levezetni.

Semmi nem indokolja, hogy egy digitális ökoszisztémát pont ezekből és nem más „összetevők”-ből állónak képzeljük el Magyarországon. Azt pláne semmi nem indokolja, hogy az ország helyzetét, folyamatait néhány, a javak, az információs javak bővített újratermelését leíró, az ENSz Statisztikai Divíziója által definiált rendszertől meglehetősen távol álló index felsorolásával intézzük el.

A szerzők, eközben, teljesen alaptalanul, feltételezik azt, hogy Magyarországnak ez az általuk átvett homályos tartalmú tohobabuhija akkor van egyensúlyban, ha a tagországokban észlelt képet mutatja az indikátorok alapján. Ez körülbelül annyira alapos elvárás, mint azt előírni, hogy a hazai jegesmedve/lazac arány közelítse az e tekintetben legjobb svédékét. Semmi nem indokolja, hogy a magyarországi arányosságoknak, különösen a Brüsszel által definiált arányosságoknak iránymutatóknak vagy pláne meghatározóknak kellene lenniük a mi országunk arányosságaira nézve. Ahogy például a gyermekruházati és felnőtt ruházati cikkek valamilyen értelemben vett kívánatos arányát, részesedésüket a kiskereskedelmi forgalomban Magyarországon sem az uniós átlagok, vagy rangsorok alapján kell meghatározni. Az állam intézkedéseit nem a Brüsszel által összeállított rangsorokból kiindulva kell megtervezni és az országot e rangsorok mindegyikéhez egyenként hozzáidomítani.

„...az államnak folyamatosan monitoroznia szükséges a rendszer fejlődését, biztosítva, hogy az ökoszisztéma ne billenjen ki tartósan az egyensúlyi állapotból.”

Ez feltételezi, hogy az ökoszisztéma most is valamilyen egyensúlyi állapotban van. Milyen egyensúlyi állapot az, amikor a az információ-kibocsátás és -fogyasztás tényszerűen évről évre egyre jobban elszakad a felhasználástól? Mi van egyensúlyban mivel?

p.5 (10) Eszerint az alábbi pillértémák, témapillérek képezték az elemzés alapját és ezek mentén írhatók le a legfontosabb folyamatok és összefüggések: a digitális infrastruktúra (=a hírközlési infrastruktúra rendelkezésre állása), a digitális kompetenciák (lakosság, KKV, közigazgatásban előnyben részesítés céljából, *a védelem, mint célkitűzés eleve hiányzik*), a digitális gazdaság (a szűken értelmezett IKT szektor, másrészt szolgáltatásait igénybe vevő fogyasztók informatikai rendszereinek fejlesztése, K+F ösztönzése), a digitális állam (belső IT, szolgáltatások és e szolgáltatások biztonsági hátterének biztosítása)

Ezek a pillérek alkalmatlanok arra, hogy az ország digitális és nem digitális információháztartását, tudásvagyonát, adatfolyamait, és azt ezeket kísérő gazdasági jelenségeket, monetáris folyamatokat, a társadalmi és hatalmi struktúra belső változásait és a határátlépő adatfolyamokat a gépesítés, digitalizálódás hatásait - nem az ágazatra, hanem az országra - értékelni lehessen.

p.5 (11) Horizontális tényezőként említi az anyag (itt is) az eBefogadást, a K+F+I-t és a Biztonságot.

Az, hogy „növekedjen a digitális gazdaság szereplőinek K+F+I aktivitása” már a szocializmus idején is jámbor óhaj volt, amit így soha nem lehet megvalósítani, akkor sem lehetett. Kár abban reménykedni, hogy némi adókedvezménnyel vagy hasonlókval itt áttörést lehet elérni. A kritikus elemek, ezen belül a közigazgatás maximális védelme a sajtóhírek alapján szintén, itthon megvalósíthatatlan jámbor óhajnak tűnik, miközben nem is esik szó Magyarország adatvagyonra legnagyobb részéről, népességének infokommunikációs tevékenysége során keletkező lábnyomáról és árnyékáról, amely a világ új hatalmi rendjében a politikai eszköztár legfontosabb része.

p.6 (12) „A stratégia a jelenlegi helyzet precíz rögzítését és az abból következő legfontosabb problémák, lehetőségek és veszélyforrások azonosítását követően olyan jövőképet vázol fel és célokat fogalmaz meg, amelyek a megfelelő eszközök alkalmazásával lehetővé teszik, hogy Magyarország az évtized végére az átlagot már ma is meghaladó mutatók esetében megőrizze pozícióit, a jelenleg lemaradást jelző területeken pedig ledolgozza hátrányát.”

A az ország helyzetének rögzítése az alakuló digitális világban egyáltalán nem történik meg. Az alkalmazott mérőszámok egyoldalúak, brüsszeli szempontoknak felelnek meg. Nem világos, hogy miért remélik azt a szerzők, hogy pont ez a stratégia vezet el a (13) tézisben megjelölt célok eléréséhez, illetve pont ez a stratégia a legjobb e célok elérésére: ”a vállalkozások és a nemzetgazdaság versenyképességének erősödésében, az állami működés hatékonyságának növekedésében, a lakosság életminőségének javulásában, a széles értelemben vett fenntarthatóság mindenkor biztosításában, illetve az esélyegyenlőség javulásában és a digitális megosztottság mérséklésében.”

Különös óvatosságra sarkall az a tény, hogy ezen önmagukban is elég sokféleképpen értelmezhető célokat a szerzők nem rangsorolták.

p.7 (14) A „monitoring-rendszer” helyett megfigyelési rendszert kellene írni.

p.8 (18) Eszerint „Természetesen egyetlen stratégia, illetve a mögötte álló mégoly erős intézményi háttér sem képes önmagában sikerre vinni **az infokommunikáció ügyét (kiemelés tőlem D.I.)**, ezért különösen fontos az IKT-szektorral foglalkozó és ebben a stratégiában érintett területeken tevékeny államigazgatási szervek és szakmai szervezetek támogatása a stratégia akcióinak végrehajtásában.”

Ebben a pontban tetten érhető a szerzők az infokommunikációt ügynek, mégpedig az ő ügyüknek tekintő messianisztikus politikai szemlélete, mely ugyanakkor az országra, nemzetre nézve rendkívül káros, mert partikuláris, nem nemzeti célokat jelöl meg és szolgál és mert félrevezető. Nem az infokommunikáció ügyét kellene sikerre vinni - egyáltalán mi az az „infokommunikáció ügye”? Nos, igen, az IKT szektor ügye. De nem az országot kellene ehelyett közvetlenül sikerre vinni?

p.8 (19) Minden akció mellé megfelelő indikátor és az ezek mérését lehetővé tevő monitoring-rendszert irányoz elő. □ Ezek a legfontosabb indikátorok

- Ne legyen optikával el nem ért (NGA - fehér) település az országban.
- Teljes körűen épüljön ki a Nemzeti Távközlési Gerinchálózat (NTG)
- A mobil szélessávú lefedettség érje el a 95%-ot, az átlagos sáv szélesség pedig az uniós átlagot
- A felnőtt lakosság 65%-a legyen rendszeres internethasználó
- A digitálisan írástudatlanok aránya csökkenjen 40% alá
- A lakosság 50%-a vásároljon online és/vagy használjon e-kormányzati szolgáltatásokat

- 100%-os alapszintű szélessávú lefedettség
- Váljon elérhetővé valamennyi, az állam által kötelezően nyújtandó szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatás
- Min. 30 Mbps internet legyen elérhető minden háztartás számára
- A digitálisan írástudatlanok (azok, akik még soha nem használtak internetet) aránya csökkenjen 30% alá.
- A felnőtt lakosság legalább 75%-a váljon rendszeres internetezővé 2020

Az Unió indikátorrendszerének ilyenét honosítása azonban, ha el is érjük ezeket a „benchmark” értékeket, egyáltalán nem fogja kizárni, hogy például, igazán csak például:

- *az ország a külföldről irányított (nem informatikai) szakmai szabványosítások következtében, ne tagozódjon be a nemzetközi munkamegosztásban egy számára jövedelemtermelő képesség szempontjából a mainál is kedvezőtlenebb helyzetbe,*
- *a gazdasági értékek elszámolásának, nyilvántartásának újonnan megjelenő technológiai és intézményrendszere miatt a magyar munka a virtuális térben még jobban leértékelődjék, mint a földrajzi térben*
- *a szellemi munka gépesítése, a kvalifikált munka külföldre szervezése folytán az ország évente ne veszítsen néhány tízezer, vagy még több munkahelyet*
- *az ország népessége és különösen értelmisége ne váljon más országok és hatalmi csoportok közvetlen műveleti célpontjává,*
- *a várhatóan folyamatosan alakuló nemzetközi szabályozás következtében a Kormány mozgástere az infokommunikáció terén egyre ne csökkenjen*
- *miután a hardvergyártók a nagy országok és hatalmi csoportok befolyása alatt működnek, az ország digitális forgalmának nagy része, beleértve a közigazgatás forgalmát is, egyszerűen ne töltődjön át, akár automatikusan más, nem magyar érdekű rendszerekbe és ilyen módon a magyar közigazgatásnak kevesebb adat álljon majd rendelkezésére, mint a helyébe lépni kívánó európai és globális hatalmi centrumoknak.*
- *a soknyelvű szoftverkészítés technológiájának fejlődése következtében ne terjedjenek el egyre jobban a magyar nyelven is működő szoftverek, amelyek segítségével a külföldi vállalkozások a magyar piacból még nagyobb részt hasítanak ki*
- *Hogy a Kormány az információs forradalmat se tudja felhasználni olyan igazgatási, kormányzati innováció megvalósítására, amellyel javítani tudná az ország beágyazódását a jövő világ rendjébe*

Ezek a partikuláris ágazati mérőszámok nem alkalmasak arra, hogy kormánystratégia céljaiként tűzzék ki őket.

A Stratégia szövege

p. 10 I.1 Fogalomértelmezés és lehatárolás

„A korábbi évek kormányzati szakpolitikai dokumentumai általában az információs társadalom egy-egy szegmensére (szélessávú infrastruktúra, e-gazdaság, e-közigazgatás, stb.) fogalmaztak meg stratégiai iránymutatást.”

Az információs társadalom sok jelentésű szó, azonban olyan általánosan elfogadott értelmezése, amely a szélessávú kommunikációt szegmensnek tekintené, nincs. Az információs társadalom fogalmának egy az ország valódi társadalmától függetlenül létezőként való definiálása – mint ezt másütt bővebben kifejtettem - nemzeti érdekeink ellen való.

„Az infokommunikációs terület horizontális jellege miatt jelen stratégia tárgyát nem célszerű TEÁOR - számok vagy más számbavételi rendszer alapján lehatárolni: az IKT és a kapcsolódó fejlesztések át-meg átszövik az emberek, a vállalkozások és a közigazgatás mindennapi életét , és lényegében nincs olyan élethelyzet, amelyben ne juthatna szerep az IKT - eszközöknek (pl. egészségügy, kultúra, közlekedés, mezőgazdaság, energetika, stb)”

A szerzők nincsenek tisztában azzal az alapvető statisztikai ténnyel, hogy a TEÁOR nem csupán a főtevékenységek vagy gazdasági szervezetek osztályozására szolgál, hanem bármely gazdasági tevékenységre. A TEÁOR alapján hozható tevékenységi szabályozás, amely mindazokra kiterjed, amelyek az adott tevékenységet fő, vagy más tevékenységként végzik és ágazati szabályozás, amely ágazatokra terjed ki, amely ágazatokba a gazdasági egységeket fő tevékenységük alapján sorolják be. A tevékenységek illetve szervezetek tevékenységi osztályozása évtizedes, az elsődleges és a másodlagos információs szektor megkülönböztetése már a 60-as években megjelent, a 80-as években pedig a KSH nomenklatúrái közé került.

A szerzők maguk is, az EUROSTAT-hoz hasonlóan, bár meglehetősen pontatlanul ugyan, de tevékenységet végzők összességéként határozzák meg „szektoruk” tartalmát.

p. 10 I.1 „Lehatárolási szempontból elsősorban az előterjesztő minisztériumok státútumában, illetve Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak irányadóak; ugyanakkor a stratégiakészítés során valamennyi tárca szolgáltatott részanyagot a saját területük infokommunikációs fejlesztési terveire vonatkozóan.”

A jelenlegi magyar minisztériumi rendszer – a korábbiakhoz hasonlóan - részben funkcionális, részben ágazati: például elsődlegesen funkcionális szervek a Gazdasági Minisztérium, a Fejlesztési Minisztérium, ágazati szervek az Emberi Erőforrás Minisztérium (egészségügyi, oktatási, művelődési ágazatok), a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (a közigazgatási ágazat), a Fejlesztési Minisztérium Infokommunikációs Államtitkárság (az infokommunikációs szektor). Emiatt a minisztériumi rendszert követő tervezés átfedéseket és hézagokat okoz: Kimaradhat például a nemzetbiztonság vagy a média. Külön probléma, hogy egy funkcionális szerv a saját informatikáját tervezi, egy ágazati szerv pedig az alája tartozó ágazatét is. Érdekes lenne tudni, hogy hogyan oldották meg mindezeket a kérdéseket az összeállítás szerzői, például milyen minisztériumi adatszolgáltatásra támaszkodtak, vagy, hogy felmérésük kiterjedt-e a minisztériumokon kívül más országos szervekre, pl. Legfőbb Ügyészség, Bankfelügyelet, NMHH stb. is.

p.11 I.1 „Az infokommunikáció az Európai Unió hivatalos szóhasználatában az információ technológia és az elektronikus hírközlés konvergenciáját, integrálódását fejezi ki. Jelen

stratégiában infokommunikáció alatt mindazon eszközöket, technológiákat és alkalmazásokat, illetve azok használatát kell érteni, amelyek az egyén, a vállalkozás és az állam szintjén egyaránt értelmezhető minőség-, hatékonyság -és eredményességjavulást eredményeznek.”

Ez a tartalmi meghatározás használhatatlan. A szó maga nem egy folyamatot, integrálódást, hanem valakik által valamely időszakban végzett tevékenységek összességét jelenti. Ezen túlmenően, egyes technológiák alkalmazása egyes esetekben tényszerűen hatékonyság stb. növekedést, más esetekben ugyanazok, amikor nem a helyén vagy nem helyénvalóan alkalmazták azokat, veszteséget okoztak, okoznak. Amint ez e szervezetek dokumentumaiból ellenőrizhető, az ENSz, az EUROSTAT, a KSH és más hivatalos statisztikai szervezetek általános statisztikai tevékenység-meghatározásai soha nem tartalmaznak megkötéseket a tevékenységek eredményességére, hatékonyságára vagy minőségére vagy kihatására nézve, ilyen alapon ugyanis makrostatisztika módszertanilag nem készíthető. Egy szoftverfejlesztés nem zárható ki az infokommunikációs tevékenységek közül pusztán azért, mert éppen kudarcot vallott, marad azért az infokommunikációs tevékenység, csak eredménytelen, veszteséges stb. Ha ezzel a definícióval mégis megpróbálkozna valaki, akkor az infokommunikáció nem más, hanem éppen e definíció következtében minden alkalommal hihetetlen mértékű minőség-, hatékonyság-, eredményességjavulást eredményezne.

p.11 I.1 „Elsődleges digitális megosztottság alatt azt a „szakadékot” értendő, amely elválasztja az internet-használókat és a nem-használókat.”

Véleményem szerint nem engedhető meg, hogy magyar közigazgatásban, a magyar kormány dokumentumaiban jogi szövegben homályos tartalmú szakadékok homályos meghatározása szerepeljen. Ez a meghatározás – azonkívül, hogy a mondat értelmetlen, pongyola – nem operacionalizált illetve csak szubjektív módon operacionalizálható. A magyar közigazgatásnak nem költői metaforákkal, hanem a valósággal kell foglalkoznia. A közhelyes metafora amúgy hibás is. Miért választaná el például szakadék azt a 10 évest, aki még nem találkozott a nettel és azt a tizenkét évest, aki már igen? Elemzés nélküli címkézés, tematizálás, hangulatkeltés.

p.11 I.1 „IKT-szektor alatt jelen dokumentum az IKT gyártói (IKT-ipar) és felhasználói oldalát (infrastruktúra, ellátottság, használat, stb.) egyaránt érti. IKT-ipar a hardver -és szoftvergyártókat, az informatikai szolgáltatást nyújtó vállalkozásokat, valamint a telekommunikációs szektort jelenti.”

Hasonló megközelítéssel az élelmiszeripari szektorba be kellene sorolni a konzerveket, hűtőipari termékeket stb. fogyasztó népességet, a közúti jármű szektorba pedig az autók vásárlóit, üzemeltetőit is, ami, mint itt is, egyedül a termelők, kibocsátók és a fogyasztók közötti szükségszerű, bár nem káros, de mély érdekellentét elkendőzésére, a kormányzat félrevezetésére lenne alkalmas. Komoly makrogazdasági és társadalmi elemzésekben ilyet nem szabad tenni.

p.11 I.2 A terület **(melyik terület)** gazdasági és társadalmi jelentősége

„A tanulmányok öt nagy területen azonosították az IKT közvetlen és közvetett hatását.”

A bemutatás egyoldalú, pozitívrá hangolt, az IKT közvetlen és közvetett negatív hatásairól nem beszélnek. Ha az IKT-nek nem lennének negatív hatásai, ez lenne a világon az egyetlen ilyen dolog.

A valóságban ennél sokkal több közvetlen és közvetett kihatásról van szó, amelyekről az összeállítás szerzői, akik láthatólag nem végeztek alapos irodalomkutatást, vagy annak eredményét elhallgatják, nem szólnak.

Az anyag irodalomjegyzéke jórészt a korábbi koncepciókat öleli fel, 18 külföldi hivatkozásból 15 az Unió szerveitől származik, vagy az Unió számára készült. Egyetlen olyan forrásmunkát említ, amely nem a technológiával, hanem magával annak az információnak a mennyiségével foglalkozik, amiért a technológiát egyáltalán használják, jóllehet éppen ez, az adat, az információ áll az ICT-használat középpontjában.

Ugyanakkor a „macroeconomic effects of ICT” keresés a Googlenál 2013.08.09-én 26 100 000 találatot adott, a „social and economic effects of ict” 2 080 000, a „social effects of ict on society” még többet, 74 300 000 találatot.

Ennél még érdekesebb, hogy a „negative effects of ict on economy” kérdésre 6 750 000, a „positive effects of ict on economy” kérdésre 7 320 000 találat, a „negative effects of ict on society” kérdésre 8 490 000, a „positive effects of ict on society” kérdésre 10 100 000 találat adódott. Ez azt jelenti, hogy a Google-n elérhető, az ict társadalmi hatásaival foglalkozó irodalom 46%-a, a gazdasági hatásokkal foglalkozó irodalom 48%-a foglalkozott a negatív kihatásokkal (is). Hasonló számok adódnak az „effect” helyett az „impact” keresőszóval.

Összességében ez azt jelenti, hogy miközben a világon a kutatás és a sajtó az ict negatív és pozitív kihatásaira nagyjából ugyanakkora figyelmet fordít, eközben a magyar kormány számára a magyar közigazgatásban készült előterjesztés tervezete – egyébként az Unió szerveihez sokszor hasonlóan - egyáltalán nem foglalkozik az ict negatív kihatásaival. Ez akár súlyos szándékos torzítás, akár jóhiszemű tájékoztatatlanság, lelkes messianisztikus elfogultság, semmiképp nem engedhető meg kormánytisztviselők számára, különösen nem egy, a kormány számára készülő előterjesztésben.

Különösen bántó a „hozzájárulás a foglalkoztatottság növeléséhez” hiszen a magyar sajtóban is felmerült már ennek az ellenkezője. A Google az „effects of ict on employment” kérdésre 10 400 000 találatot adott, nem állítható, hogy e kérdéssel külföldön ne foglalkoztak volna részletekbe menően.

Aztán nézzük csak a tényeket! Nem ismerek olyan tanulmányt, amelynek szerzője az információtechnológia következtében megszűnt munkahelyek idősoros alakulását tárgyalta volna, de hol vannak már a magyar számítástechnika egykori zászlóshajói, a Videoton, az EMG, a MOM, az SZKI, a SzÜV megyei hálózata és sok más cég sok ezer alkalmazottja, hogy csak az informatikai ágazat munkahely-veszteségeit vegyük számba, vagy hol az egykor 120-nál több főt foglalkoztató Központi Statisztikai Hivatal, hol a hagyományos kulturális ágazatok sok ezer megszűnt munkahelye?

A közigazgatási és közszolgáltatási folyamatok „javulása” meglehetősen laza szókapcsolat és felveti a „cui” kérdését, azaz kinek lesz jobb. Az előterjesztőnek nem szabadna az előterjesztés tárgyát, a helyzetet egyoldalúan bemutatnia.

Az anyag összeállítójának nem sikerült statisztikailag egzakt módon lehatárolniuk az elképzeléseikkel érintett területeket és célkitűzéseket fogalmi meghatározásai homályosak.

p.12-13 I.1 Gazdasági jelentőség

Az OECD, a Világbank és McKinsey tanulmányaiban a GDP és a szélessávú penetráció közötti összefüggésről azóta Hilbert bebizonyította, hogy, a szerzők felfogásával szemben, fordított irányú, azaz egyszerűen a gazdagabb országokban hamarabb létrejön az újdonság, hamarabb vezetik be és meg tudják fizetni a drágább szélessávot is, ami persze pozitív visszacsatolásként tovább növeli előnyüket. Ellátottságról lévén szó, mint Hilbert bizonyítja, egyébként sem a GDP-t, hanem a GNI-t kellett volna vizsgálni. Ha a német Micus 2008-ban közzétett 0,71%-os éves GDP növelő hatása a mostani időszakra és más országokra is igaz lenne, akkor az azóta eltelt években például a fejlett országokban mindenütt jelentősen kellett volna növekednie a GDP-nek csak a szélessáv miatt, de Magyarországon is, ami viszont egyáltalán nem következett be.

A Spectrum Value Partners cég előrejelzése mely szerint a műsorterjesztéssel foglalkoztató szolgáltatók számára a „digitális hozadék hatékony felhasználása” (azaz a digitális áttérés következtében felszabaduló frekvenciák), sok milliárd „euró nettó jelenértéket jelent”, Magyarország, mint ország számára egészen irreleváns, hiszen a stratégiában nem egy cég, hanem egy piaci ágazat vagy egy ország, egy állam befektetéseiinek megtérüléséről van szó.

A foglalkoztatottak száma változásának a Micus tanulmányban bemutatott pozitív egyenlege azokra az országokra vonatkozik, ahol az adatfelvételt végezték és a nemzetközi munkamegosztás és a helyzet változása miatt semmi nem garantálja, hogy a szélessáv elterjedése ugyanilyen hatással van/lesz itt, mint volt ott és akkor.

Mindezzel egyáltalán nem kívánom azt állítani, hogy a jövőben Magyarországon a szélessáv elterjedésével számos dolog nem fog javulni. Csupán azt állítom, hogy néhány korábbi külföldi tanulmány számai alapján és a magyarországi helyzet alapos elemzése nélkül általában nem szabad a Kormánynak egyoldalú előterjesztést készíteni, mert ezek a múlta és más országokra vonatkozó számok semmit nem garantálnak automatikusan a magyar jövőre vonatkozóan.

p.14 I.1 Társadalmi jelentőség

p.29 A szélessávú paraméterek jobbak az EU27 átlagánál, ezzel szemben a GDP közel sem ilyen jó.

Akkor hova lett a szélessáv GDP javító hatása?

p.32 Magas az újgenerációs hozzáférések penetrációja.

Persze: a magyar elit, különösen a jól fizetett komprádor elit, magasan elszakad az átlagtól és az alsó negyedről. Miért a GDP függvényében vizsgálják miért nem a átlagjövedelem függvényében. Miért nem szektoronként közös: lakosság, KKV, multik, költségvetés, civilek. Nincs erre adat? Miért nincs, miért nem elemzi ezt az Eurostat? Ezek egészen különböző döntési mechanizmusok, finanszírozási módok. Erre kell monitoring, ezt kell megfigyelni.

p. 35. Napi, heti Internethasználat.

A napi-heti internethasználat gyakorisága részletkérdés, a fő hosszabb időszak alatti összes letöltés és a feltöltés mennyisége Gbyteban. Miért nem ezt elemzik? Rengeteg adatot közölnek

arról, ami a szolgáltatókat érinti; ki miért és miért nem netezik, de nincs arról adat mennyi és milyen bit jön be és megy ki az országból, ami az ország vezetőit kellene, hogy érdekelje. Igen mert a multikat nem ez érdekli, hanem a piac bővítése, azt viszont nem szeretnék, hogy nyilvánosságra kerüljön az adatforgalom, az általuk letárolt vagy kivitt magyarországi adatok mennyisége.

p.39 II.2.3 Digitális gazdaság

Az Internet GDP-hez való hozzájárulása a GDP százalékában Magyarországon magas.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a GDP maga alacsony, egy főre jutóan is jóval alacsonyabb. Persze ehhez valódi elemzésre lenne szükség.

p.41 Alacsony, 33,4% azon tíz fő feletti vállalatok részaránya, amelyek információt cserélnek vállalaton belül, vagy egymás között

A vállalaton belüli és vállalatközi információcsere fogalma nem bizonyos, hogy a különböző országokban, különböző nyelveken azonos. Még alapos kitöltési útmutató mellett is adódhatnak nagy különbségek. Másrészt belátható, hogy azonos egyéb feltételek mellett egy erősen hierarchikusan szervezett gazdaságban ez szükségképpen magasabb, mint egy hierarchikusan kevésbé tagolt gazdaságban.

p.41 Az e-számlázás alacsony,

ennek sok oka lehet, ennek elemzésére nem kerül sor, mint általában a többi jelenségre sem.

p.43 A Magyarországon működő vállalkozások e-kereskedelemből származó, az összbevétel %-ában kifejezett bevétele alapján Magyarország az Unióban negyedik helyen áll, megelőzve Németországot, Ausztriát és Nagy-Britanniát.

Ez nyilván statisztikai módszertani okra, vagy hibára vezethető vissza. A jelenségeket kritikailag értelmezett adatok alapján kell elemezni.

p.45 „Egy az Európai Bizottságnak készült friss felmérés megalkotta az ún. „Hatékony Kormányzat Indexet”, amely elsősorban a szolgáltatások minőségi paramétereit (használat, felhasználói elvárások, várható hasznosság, várható „újra-használat”, stb.) teszi a vizsgálat fókuszába. Ez alapján hatékony kormányzat azt jelenti, hogy a kormányok milyen mértékben képesek megfelelni a felhasználói várokozásoknak, elvárásoknak és, hogy képesek-e megnyerni a lakosságot állandó „ügyfeleiknek”.

A lakosság a közigazgatási intézmények szolgáltatásait akkor veszi igénybe, amikor szüksége van rájuk. Aligha kell megnyerni valakit annak, hogy kérjen szociális segítyt, vagy hogy kérjen születési anyakönyvi kivonatot, jogosítványt stb., ha ezt egyszer számára más jogszabályok előírják.

Másrészt centralizációs brüsszeli törekvések elvezethetnek egy ilyen indexhez, de aligha célszerű – hacsak nem sanda szándékkal - például a magyar közigazgatás több ezer ügýtípusának ügýintézését, szolgáltatásokat egyetlen mérőszámmal jellemezni. Az ilyen számításokban az önkényes súlytényezőknek a kellenél sokkal nagyobb szerep jut.

Alighanem szükségszerű, hogy a digitális vezetési, irányítási rendszerek méretének növekedésével elszaporodnak a valaminek a helyzetét, állapotát a magas szintű vezetők számára leírni hivatott magas szintű, aggregált mutatók. Ezek gondos kimunkálása azonban, úgy, hogy épp a mélységben tagolt döntéshozatali rendszert támogassák, csak épp e döntéshozatali rendszerhez illeszkedően, annak ismeretében, főleg annak megtervezésével egyidejűleg oldható meg. A külsőleg utólag kiagyalt mutatókra támaszkodni veszélyes.

Nem keresleti-kínálati, hanem termelői-fogyasztói oldal, hiszen előbbi csak piaci viszonyok között értelmes.

p.48 Az anyag szerint Magyarországon rendkívül alacsony az e-kormányzati szolgáltatások használata.

Erre vonatkozóan egy személyes tapasztalattal szolgálok. A Kormány rendeletével bevezette az ÉTDR rendszert, mely az építési tervek engedélyezésének folyamatát irányítja netes környezetbe. Ismerősöm elolvasta a jogszabályt, és először is megállapította, hogy a rendszer nem képes a más jogszabályok szerint egyébként meglévő szellemi tulajdonhoz való jogának érvényesítésére és hogy a Magyar Építész Kamara gyengének bizonyult ebben a harcban. Véleménye szerint továbbá, miután a tervek automatikusan bekerülnek egy központi digitális tervtárba és onnan elérhetővé válnak, különösen a statikai, a gyengeáramú és gépészeti tervdokumentáció olyan biztonsági kockázatot jelent, ami megengedhetetlen. Majd kérdezősködés és utánajárás révén megállapította, hogy MacIntosh-ára nincs az Archicad-ből pdfA típusú fájl készítő szoftvere, azért is, mert ilyen egyáltalán nincs. Ilyet kellene jogszabály szerint beadnia a hatóságnak. Ilyen fájl csak PC-s Archicad-del lehet készíteni, azonban a konverziót mással kellett elvégeztetni, mert az építészek jellemzően nem tartanak MacIntosh-uk mellett még egy PC-t is. A beadáshoz a kormányablakban kell regisztrálni tervezőként, ehhez azonosítót kellett szerezni. A bonyolult és több lépcsős regisztráció sem ment simán, ehhez a polgármesteri hivatal illetékes ügyintézője nyújtott segítséget. Ő ugyan szintén nem értett ehhez, de kedvesen elvitte őt egy kollégájához, akinek a révén sikerült volna feltöltenie a tervdokumentációt, ha a file mérete nem haladta volna meg sokszorososan a Hivatalban rendelkezésre álló gép kapacitását. Igen, a tervek általában nagy fájlokban vannak. Aztán egy idő múlva tervezőnk egy levelet kapott a Katasztrófavédelemtől, amelyben felszólították, hogy adjon be pótlólag katasztrófavédelmi mellékletet is. Erről azonban az illetékes önkormányzati tisztviselő egyáltalán nem is tudott, a rendszerben ugyanis nem keletkezett látható nyoma. Nem mondom tovább.

A közigazgatás modernizációja bizony nem örömmünnepe, hanem az ügyfél és az ügyintéző számára is áldozatokkal jár, különösen, ha a rendszerek egyáltalán nem mindig felhasználóbarátok és nem mindig veszik figyelembe, hogy a hivatalokban és az ügyfeleknél milyen eszközök állnak rendelkezésre.

II.2.5 Horizontális tényezők

eBefogadás

Nem meglepő, hogy a fiatalok és a szellemi munkások többen, többször, többet használják az IKT-t, hiszen a gépekkel a szellemi munkát gépesítik, amihez ők inkább hozzászoktak.

K+F+I

Jó lenne tudni, hogy az innovációs eredménytábla milyen szempontok, filozófia alapján milyen célra készült 24 indikátor aggregálásából. Igen, aggregálni lehet szemem színét (kódolva), testsúlyomat, magasságomat és körmeim hosszát. Ha egyszer van egy elképzelésem arról, jó vagy rossz, hogy ezek befolyásolják férfiúi vonzerőmet. És miközben az aggregált indikátor pontosan fogja tükrözni azt, hogy milyen elképzelésem van arról, hogyan befolyásolja szemszín, a testsúly és a testmagasság a vonzerőt, egyáltalán nem biztos, hogy a velem összetalálkozó nőknek ugyanilyen lesz a véleményük.

Az ilyen fajta bürokratikus, egzaktak tűnő varázslatok aligha érdemlik meg a komoly statisztika nevet, még ha az EUROSTAT is volt a kitaláló. És ilyesmire nem szabad országok, országunk sorsát bízni. Ez a **brüsszeli hatalomtechnika**, amelyet nem érdekel az egyes országok indikátorokkal össze nem hasonlítható valósága. A közigazgatás kis ügyekben, rutinhelyzetekben tanúsított viselkedése csak az egyik értékelési szempont. Aminél lényegesebb, hogy a közigazgatás hogy tudja az ország ügyeit intézni, például felismerni és reálisan értékelni az IKT hatásait az országra és adekvát választ adni.

Biztonság

Minek a biztonsága, felhasználóknak, eszközöknek, tevékenységeknek, mikor? IT biztonság műszakilag vagy gazdaságilag, jogilag?

A hálózatok, a felhő számítástechnika megteremti annak a reális lehetőségét, hogy külföldi szervezetek magyarországi személyekről, jövedelmükről, kapcsolati rendszereikről, egészségi állapotukról, mindennapi életükről, szándékairól, vállalkozásokról, építményekről, járművekről azok viszonyairól, történetéről és pillanatnyi helyzetéről, állapotáról csaknem teljes körű és naprakész adatállományokat tartsanak fenn. Ilyen adatállományok birtokában települések, országok, régiók élete, sorsa célzott titkos műveletekkel nagy mértékben befolyásolható, ha éppen nem határozható meg, ez csak elhatározás és fantázia kérdése. A műszaki lehetőség nem egy, hanem több, később számos hatalmi központ számára fennáll vagy a közeljövőben fennáll.

Másrészt e hatalmi központok – mint eddig – ezután is érvényesíteni akarják majd akaratukat, meg akarják valósítani terveiket, érvényesíteni akarják érdekeiket, tehát – mint eddig is – élni fognak az új műszaki lehetőségekkel, ha másért nem, akkor azért, mert tudják, ha nem tennék, élnének vele versenytársaik. Az atomfegyverkezési versenyből sem lehetett, lehet kiszállni. Kár abban bízni, hogy a nagy informatikai cégek, és állami szervek által folytatott milliárd fős és sokmilliárd dolláros totális hírszerző projektek egyszerű, pusztán a reklámpiar érdekében elhatározott hosszú távú befektetések vagy a „felhasználók” előzékeny kiszolgálása, ez ugyanis nem lenne racionális e tényezőktől.

Ilyen körülmények között a magyar kormány nem tehet úgy, mintha mi sem történt volna, mintha mi sem történne. Ellenkezőleg, terveket kell készítenie, erőforrásait az ország az új helyzetre való felkészítésére és nem az IKT másodlagos vagy harmadlagos gazdasági hatásainak kiaknázására kell összpontosítania, nem az igen altruisztikusan hangzó, viszont amúgy elérhetetlen esélyegyenlőség mókuskerekében járni.

p.58 III. SWOT elemzés

A SWOT elemzés során a szerzők az országnak az európai statisztikai szervek által összeállított rangsoraiban elfoglalt helyezése alapján az adott területet mechanikusan minősítik az ország erősségének vagy gyengeségének.

A gyengeségek jelentős része egyébként visszavezethető az ország és népességének szegénységére. Egy valódi elemzés ezért innen indulna, onnan, hogy a működő nemzetközi „munkamegosztás” tartósan alacsonyan tartja a magyar munka értékét, akkor is, ha az tartalmát illetően ugyanaz, mint amit a gazdag országokban végeznek. Számunkra a virtuális tér nem megfelelő, ha abban ugyanúgy a reális térben elfoglalt helyzetünk szerint történik a javak, a munka értékelése. Erre kellene megoldást találni.

A továbbiakban a gyengeségekkel és erősségekkel itt nem foglalkozom, miután feladatom nem az ország helyzetének leírása, hanem a Stratégia véleményezése.

Nyilvánvaló, hogy Magyarországnak nem szabad minden területen javítania helyzetét, mint ahogy kár lenne megcélozni az európai harmadik helyet – mondjuk – a tengeri halászatban sem. Témánknál maradvá, ismét csak például, mindaddig, amíg Magyarország szegény, infrastruktúrája soha nem lesz olyan, mint egy gazdag országé.

Az európai rangsorokra alapított brüsszeli síkfutás helyett saját szempontjaink szerinti cselekvési tervre van szükségünk, saját jövőképen, helyzeten alapuló, ne így határozzuk meg, hogy mennyi pénzt kell elköltenünk mások ötleteire.

A lehetőségek és a veszélyek felsorolása még a pilléreken belül is általában komolytalan. Nem egy esetben még nyelviileg sem sikerült ezeket helyesen megfogalmazni. Gyakori, hogy a Stratégia szerzői hivatalnoki bőriükből kibújni nem tudván összecsereleik a célokat és eszközöket, nem a vállalatok, az emberek, az állam lehetőségeiről és veszélyeiről írnak, hanem annak lehetőségeiről és veszélyeiről, hogy a brüsszeli terminológiával megfogalmazott célok nem teljesülnek.

A digitális infrastruktúrával kapcsolatosan például – az ország számára - egyáltalán nem az a legfőbb veszély, hogy a frekvenciakészletet nem árusítják ki gyorsan (és ezért olcsón), hanem az, hogy állandósul vagy még inkább meg is erősödik ennek a kifelé szívó adatszivattyú funkciója, a teljes adatforgalom külföldi kézben lévő cégeken át történő lebonyolítása (azaz ellenőrzése, monitorozása, gazdasági, társadalmi, politikai elemzése stb.) amiről persze szó sem esik. Tudom, hogy erről írni nem lenne politikailag korrekt az Unió számára, és ők nem erre kíváncsiak.

A digitális gazdasággal kapcsolatban például nem az a nagy veszély, hogy tovább szélesedik a multinacionális nagy és a hazai KKV-k közötti szakadék, hanem például az, hogy a magyar infokommunikációs tevékenységek egyre messzebb kerülnek a műszaki fejlődés élvonalában végzett tevékenységektől, emiatt leértékelődnek. Ennek oka pedig egyszerű és világos: a világ élvonalában egyre nagyobb rendszerek, egyre bonyolultabb eszközök fejlesztése folyik. Ilyenek fejlesztésére Magyarországon nincs megbízó, illetve a megbízók legfeljebb részfeladatok megoldásával bízzák meg a hazai cégeket, és ugye a haszon mindig a fővállalkozásban van. Ezen csak nagyon cseles módokon lehet megpróbálni segíteni a jó szerencse segítségével.

**p.58 III.1 Digitális infrastruktúra
Veszélyek**

- „a digitális hozadék (a digitális átállásból származó frekvenciátöbblet), valamint eddig nem használt frekvencia készletek hasznosításának elmaradása jelentősen visszavetheti a mobil internet terjedését.”

Szegény szolgáltatók, mennyi profittól esnek el, ha nem terjed az a mobil internet! Akinek kell majd az a mobil Internet, megveszi, szükség esetén, ha kell, emelt áron, ha megéri neki. Ez a piac. A hazai frekvenciákkal pedig gazdálkodni kell, nem azonnal mindent piacra dobni – így persze olcsón.

- „Az adatforgalom drasztikus növekedésével és a felhasználói igények növekedésével a szolgáltatók fejlesztései nem tudnak lépést tartani, így fejlesztési források híján szűk keresztmetszetek alakulhatnak ki.”

Ha a kereslet növekszik, akkor növekszik a profit és több lesz a forrás. A szolgáltatók mindenféle külön segítség nélkül az országban Európa fejlett részeinél helyenként jobb minőségű hálózatokat fejlesztettek, még a különadó súlya alatt is.

Lehetőségek

- „a digitális hozadék és a ki nem használt frekvenciák gyors használatba vétele jelentősen javíthatja a mobilinternet-szolgáltatások minőségi (lefedettség, sáv szélesség) paramétereit”
- „a folyamatban lévő körzethálózati fejlesztések már rövidtávon elháríthatják az érintett településeken az akadályt a nagy sáv szélesség-igényű szolgáltatások (eHealth, IPTV, stb.) terjedése előtt (amennyiben a helyi hálózati szegmens fejlesztésére is sor kerül)”
- „jelentősen javulhat a közintézmények sáv szélességgel való ellátottsága, ha módjuk nyílik csatlakozni a Nemzeti Távközlési Gerinchálózathoz”
- „az állami kézben lévő hálózatok további konszolidációja javíthatja a hatékony üzemeltetés és fejlesztés lehetőségét

Minek a hatékonyságáról és milyen, műszaki, gazdasági? hatékonyságról van szó?

III.2. Digitális kompetenciák

- a napi internet-használók aránya az elmúlt 3 évben több mint 20%-kal növekedett
- a digitálisan írástudatlanok körében a távolmaradás okai gyakran nem pénzügyi, hanem szemléletbeli okokra (nincs szüksége rá, nem tudja, mire jó, stb.) vezethetők vissza, így motivációval, képzéssel javítható a helyzet

Ez nem szemléletbeli ok, hanem élethelyzet.

- „rendelkezésre áll az országos eMagyarország és az eTanácsadói hálózat és módszertan, továbbá egy sor helyi közösségi intézmény (IKSZT, könyvtár, iskola, stb.)”
- „a közigazgatás párhuzamosan zajló átszervezése miatt egy sor képzési program indul közszolgálati tisztviselők számára, amelyek részévé tehető az e-közigazgatási ismeretek átadása”
- „a formális felnőttképzés különböző célcsoportok számára elérhető uniós programok keretében (pl. munkanélküliek képzése, alapképzettség fejlesztés, OKJ képzések) integrálódását akadályozhatja a digitális készségek hiánya”

VESZÉLYEK

- a számítógéppel rendelkező háztartások kb. 98%-a internet-hozzáféréssel is rendelkezik (az internet-penetráció hagyományos „tartaléka” tehát kimerülőben van) miközben a számítógép-penetráció bővülési dinamikája alacsony
- az 50 év feletti korosztályok tartósan „bennragadnak” a digitálisan írástudatlanok táborában, így foglalkoztatási esélyeik jelentősen romlanak
- „az internet-használat tekintetében lemaradó régiók versenyképességi potenciálja romlik, illetve hosszú távon további leszakadást okoz”
- „a munkanélküliek munka világába történő (re) integrálódását akadályozhatja a digitális készségek hiánya. a hagyományosan leszakadó rétegek esélyegyenlősége az IKT használat hiánya miatt tovább romlik.”

p.60 III.3 Digitális gazdaság

Lehetőségek

- az online jelenlét erősítésének és az üzleti folyamatok informatizálásának adottak a feltételei

Ez tény, azonban nem lehetőség.

- az elmúlt években jelentősen nőtt a magyar vállalkozások e-kereskedelmi aktivitása.

Ez nem lehetőség, hanem tény.

- az elektronikus aláírás és számlázás elterjedése további lendületet adhat a vállalkozások digitális jelenlétének.

A vállalkozások digitális jelenléte a Minisztérium és az Unió kapuin túl, a reális világban nem cél, hanem eszköz. A stratégia szerzőinek sajátos bürokrata szemléletében nem az a lehetőség a vállalatok és az ország gazdasága számára, hogy a vállalatok kevesebb munkával vagy olcsóbban és gyorsabban jutnak pénzükhöz, hanem az, hogy kifejezettebb lesz a digitális jelenlétük.

- jobb szakemberképzés az egyetemeken

Különösen, miután a Stratégia egy sorral alább a veszélyek között maga is megállapítja, hogy a jó, legjobb szakemberek külföldre távoznak.

Lehetőségek

- A futó operatív projektek sikeres lezárása jelentősen hozzájárulhat az azonosított gyengeségek csökkentéséhez

Az lehet, hogy jó, és akkor? Mi a teendő, mit fogunk tenni?

- pozitív összefüggés van az internet-használat gyakorisága és az e-közigazgatási szolgáltatások igénybevételének intenzitása között, tehát a használat növekedésével várhatóan az e-közigazgatási szolgáltatások iránti igény is növekszik

Igen, és akkor? Mi a teendő, mit fogunk tenni?

- az e-közigazgatás új törvényi szabályozása (új KET és végrehajtási rendeletei) színvonalasabb, egyszerűbben használható, logikusabb e-kormányzati szolgáltatások bevezetését teszi lehetővé
- a jelenlegi kormányzati informatikai és eKözigazgatási programok eredményeinek felhasználása
- a kormányzati informatikai fejlesztési szinergiák kihasználása
- Újszerű (pl. felhőalapú) technológiák adaptációja

Újszerű technológiákat sokszor lehet adaptálni, és természetes, hogy egy stratégiában erről szó esik, a probléma mindössze annyi, hogy itt csak ennyi

- Egységes, központosított állami irányítás

Minek a milyen értelemben vett központosított állami irányítása, mit jelent ez és mire lehetőség? Az egységesség és a központi állami irányítás nem önérték, néha jó, néha nem.

Veszélyek

- az IT szakemberek hiánya ill. elvándorlása a munkaerőpiacon tartós versenyhátrányt okozhat a magyar cégeknek

Ez előre látható. Fog okozni.

- a cégek on-line jelenléte ill. működésük informatizáltságának alacsony szintje a hazai ill. nemzetközi piacon való helyállást nehezíti meg ill. okoz hatékonysági, versenyképességi problémákat.
- a mikrovállalkozások (számítógép és) internetellátottsága még messze nem teljes körű, ami e cégek üzleti lehetőségeit gyengíti.

Az előző két pontban foglaltak kétségtelenül tények, de nem veszélyek. Veszély az hogy – amint ez várható is, ez az állapot fenn is fog maradni. Egyébként, ha a szerzők felütnének olyan uniós statisztikákat is, amely az uniós tagországok KKV-jeinek vagyonát, forgalmát mutatja be, akkor rájönnének, hogy a magyar KKV-k kisebbek és szegényebbek a gazdag országokban működő versenytársaiknál, ami természetessé teszi a fentieket.

- tovább szélesedik a multinacionális nagy és a hazai KKV-k közötti infokommunikációs szakadék

nem valamilyen romantikus szakadék szélesedik, amiről metaforikus jellege miatt még gondolkodni sem tudunk, hanem változatlanul kisméretűek, tőkeszegények, nemzetközi kapcsolatrendszer nélküliek, hardver és szoftver eszközökkel gyengén felszereltek a magyar KKV-k, miközben a multik nekik megfelelőbb, esetleg saját országukból származó, vagy

anyavállalatuk által ajánlott külföldi partnereket részesítenek előnyben. Meg, hogy kísérlet sem történik magyar multinacionális infokommunikációs cégek, infokommunikációval is foglalkozó magyar kereskedőházak létrehozására. Így nem olyan zsurnalisztikus, de világosabb, nemde?

III.4 Digitális állam

Lehetőségek

Veszélyek

- Magyarország esetében különösen nagy azoknak a „nem hívőknek” az aránya, akik nem használtak és a jövőben sem terveznek állami szolgáltatásokat igénybe venni

Miután az állami szolgáltatások nagy részének igénybevételét az állampolgár nem tudja elkerülni, legfeljebb az a veszély, hogy ha rosszul elektronizálják, kitör a népharag vagy mégis megpróbálják elkerülni. Nem hívőkről vagy nem-hívőkről van szó, hanem a helyzetükben racionálisan döntő, vagy racionális döntést hozni képtelen magyar állampolgárokról.

Valódi veszély viszont az, hogy a magyar közigazgatás brüsszeli szabályok szerint működő részében dolgozók nem fognak tudni/akarni magyar érdekek szerint tevékenykedni, amint ezt e stratégia példázza.

- alacsony az e-kormányzati szolgáltatásokhoz kötődő felhasználói elégedettség, ami az ezen szolgáltatásoktól való jövőbeni távolmaradáshoz is hozzájárulhat

Ez rettenetesen szomorú. Feltehetően ezek rosszul sikerült rendszerek voltak, szépen meg is fognak szünni, remélhetőleg hamar. Nem az a probléma, hogy miért alacsony a felhasználói elégedettség, hanem az, hogy miért nem készülnek jó rendszerek.

- a 2007-2013 időszakban megvalósuló állami informatikai programok megvalósításának elhúzódása
- az egészségügyi ellátórendszer reformja csorbát szenved
- a területi közigazgatási szféra átalakítása továbbra is csúszik

Az előző három pontban foglaltak kétségtelenül veszélyt jelentenek a felelős ügyintézők számára, azonban, ha ezen túlmenően az országra nézve is veszélyt képeznek, akkor azt meg is kellene fogalmazni, hogy miért.

- párhuzamos fejlesztések, beszerzések, infrastruktúrák

Nem minden párhuzamos fejlesztés, beszerzés, infrastruktúra káros, csak a felesleges.

- széttagolt forráskezelés, ágazati és nem központi szakirányítás

A több helyen történő forráskezelés nem széttagolt, csak akkor, ha egyben volt, vagy egybe lenne való. Érthető, ha az infokommunikációs tevékenységek ágazati irányítója nagyobb hatáskörre, központi szerepre vágyik. Másrészt az infokommunikációs technológia csupán

eszköz, amelynek alkalmazása valamely más ágazatban, szakmában oda tartozó szakfeladat. Például bizonyára számítógépvezérelt öntődékben is van informatika, de egy öntőde megtervezése, döntés annak beruházásáról, az öntődei üzem tevékenysége nem infokommunikáció, hanem acélgyártás.

A magyar közigazgatás folyamatainak megtervezése és megszervezése sem infokommunikáció, az államgépezetet, annak működését sem csupán valamilyen informatikai hatékonyság, költségtakarékosság optimalizálása alapján kell megszervezni.

p.61 III.5 Horizontális tényezők

eBefogadás

Lehetőségek

- Az uniós forrásból megvalósuló képzési (pl. TÁMOP) és/vagy infrastrukturális (pl. TIOP, GOP) programok javíthatják a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózását/integrálódását az információs társadalomba.

A hátrányos helyzetű csoportok a mai magyar információs társadalomban élnek. A jövő magyar vagy globális információs társadalmában is lesznek hátrányos helyzetű csoportok, például az akkori szegények, azok, akik az akkori, majdani digitális uralmi rendszer kárvallottai vagy esetleg üldözöttei lesznek.

A hátrányos helyzetű magyarországi csoportokat nem elsősorban számítógéppel kell ellátni, hanem munkával. Jelentős részüket szokásaik, életvitelük, munkakultúrájuk, civilizációs szintjük és más okok miatt az infokommunikáció nem képes kiemelni a mélyszegénységből, erre sokkal inkább alkalmas a mezőgazdaság, a faipar, a helyiipar, a kézművesség, a vízgazdálkodás és mások.

- „a hazai vagy uniós forrásból megvalósuló IKT-alapú, mindenkit elérő ágazati vagy területi fejlesztési programok (pl. smart city, eHealth, intelligens közlekedési rendszerek, stb.) azok számára is világossá és elérhetővé teszik a digitális ökoszisztéma előnyeit, akik bármilyen okból kimaradnak belőle.”

Valóban, az embereket nem kell győzködni, eBefogadás propagandát folytatni, ha látják, hogy nekik valami jó, és nem veszik észre, hogy valami, vagy hogy mi rossz benne.

- „...ha az eBefogadás jelentőségét felismeri a társadalom, illetve a vállalkozások, akkor a természetes szolidaritásnak köszönhetően is javulhat a helyzet (használt gépek tovább-adása, ingyenes képzések, segítő szolgálat....”

Magyarul: Ha az emberek felismerik, hogy feleslegessé vált számítógépeikkel milyen sokat segíthetnek szűkölködő embertársaiknak, akkor oda fogják nekik adni ezeket.

Veszélyek

- „...az internet-használat pont azokban a társadalmi csoportokban a legalacsonyabb, amelyek életlehetőségei éppen e szolgáltatások igénybevételével bővíthetnének leginkább...”

Vitatható állítás. Nem vagyok abban bizonyos, hogy a mélyszegénységben élő falusi időskorúak vagy a szabolcsi cigányság életlehetőségei éppen az internet használatával bővílnének leginkább.

• „...a társadalmi szolidaritás gyengülése a digitális szolidaritás esélyét is rontja, gyengítve a társadalom belső kohézióját...”

Ez nem feltétlenül van így.

K+F+I

Lehetőségek

- „Magasak (uniós átlagot meghaladóak) a magyar vállalkozások külföldről származó licenz és szabadalmi bevételei
- A Young Innovative Company státuszhoz kapcsolódó kedvezmények erősíthetik a fiatal vállalkozások K+F+I iránti nyitottságát.
- a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés (PCP) bevezetése új lehetőségeket jelenthetne a K+F+I-ben élen járó vállalkozásoknak
- adó vagy innovációs járulék kedvezmény elérhetővé válása jelentősen fellendíthetné az innovációs tevékenységet
- A Horizon2020 IKT szempontú elemzése, felkészülés a projektekre
- az uniós átlag alatti innovációs tevékenység a magyar termékek és szolgáltatások nemzetközi versenyképességét áthatja alá
- az innovatív KK-k nem működnek együtt más (nemzetközi) cégekkel
- egyre csökken a Ph.D végzettséget szerzők aránya
- az innovációs tevékenység további visszaszorulása az adaptációs tevékenységet is alááthatja, ami rontaná a tudástranszfert és negatív hatást gyakorolna a hazai iparszerkezetre (összeszerelő, mechanikus munkák a fej...”

Veszélyek

„...az uniós átlag alatti innováció a magyar termékek és szolgáltatások nemzetközi versenyképességét áthatja alá...”

Nem áthatja, hanem ássa, nem veszély, tény.

„...az innovatív KKV-k nem működnek együtt más (nemzetközi) cégekkel...”

Vagy fordítva. Ez lehetőség is lehetne, ha ugyanis ezek a cégek maguk lennének képesek kifuttatni innovációikat, mint az Apple hajdanán. Persze ez magyar kockázati tőke, bankrendszer, nemzetközi kereskedelmi hálózatok nélkül nem megy.

„...egyre csökken a Ph.D. végzettséget szerzők aránya...”

Ez aligha infokommunikációs probléma

„...az innovációs tevékenység további visszaszorulása az adaptációs tevékenységet is alááthatja, ami rontaná a tudástranszfert és negatív hatást gyakorolna a hazai iparszerkezetre...”

Nincs külön adaptációs tevékenység, csak adaptáció. A tudástranszfer nem cél, hanem eszköz. Ez azonban – bár bürokrataul fogalmazták - valóban veszély.

Biztonság

Lehetőségek

- „...egy rendszeres, a központi és a területi közigazgatás valamennyi alrendszerét érintő átfogó biztonsági audit megerősítené a rendszerek biztonságát, és az arról alkotott lakossági, vállalkozói, politikusi képet...”

Az ember azt hinné, hogy ilyen már régóta működik. 1979-ben már volt rendszeres, a központi szervekre kiterjedő adatvédelmi ellenőrzés, amelyet a KSH Számítástechnikai Főosztálya végzett, a területi közigazgatás feldolgozásai pedig ellenőrzött környezetben, a SzÜV-ben és más decentrumokban folytak.

A rendszerek biztonságáról alkotott képet pedig nem közvetlenül az audit után, a rendszerek biztonságának megerősítését megelőzően kellene javítani.

- „...a tényszerű tájékoztatás segít eloszlatni a szülők és pedagógusok indokolatlan félelmeit, ugyanakkor felkészíti őket a tényleges veszélyek elhárítására...”
- „...hotline -ok és egy segítő hálózat elérhetősége lehetővé teszi, hogy a gyermekek és a szülők pontos információkkal rendelkezzenek a tényleges veszélyekről és a teendőkről veszély esetén...”

Nem bizonyos, hogy a szülők és a pedagógusok a felkészítés után is képesek lesznek a pontos információk felfogására és a tényleges veszélyek elhárítására. Még az sem bizonyos, hogy a segítő hálózat minden esetben képes ilyen információk adására.

Veszélyek

- „...az internetes bűnözés újabb hullámai felkészületlenül érik a magyar hálózat - és rendszerbiztonsággal foglalkozó szakembereket, és súlyos károkat okoznak az országnak...”

Magyarország méreteinél fogva általában nem (egy-egy szűk szakterületen igen) járhat élen a standard hálózat-, és rendszerbiztonság terén. Azok lehetnek az élenjárók, akik a standard hálózat-, és rendszerfejlesztés élcsapataiban dolgoztak és ott bennfentes ismereteket szereztek. Magyarországon a nagy cégeknek többnyire értékesítő és szerviz részlegeik vannak, az ott szerzett tudás általában nem elégséges. Nagy számú olyan szakemberre lenne szükség, aki a közelmúltban nagy cégek fejlesztő részlegeitől jött el. Érthetetlen például, hogy Simonyinak az országból senki nem ajánlott fel nagy lehetőségeket.

Az említetteknel sokkal jelentősebb veszély az, hogy a felhasználók nem képesek ellenőrizni, hogy az általuk használt eszközök azonkívül, ami látható, még milyen tevékenységet folytatnak, kinek milyen adatot továbbítanak róluk. A sajtóhírek alapján egyértelmű, hogy például valamennyi nagy mobilgyártó eszközeibe titkos adatgyűjtő, megfigyelő funkciókat épít be, bár erre a felhasználók részéről piaci igény nincs. A cookie technológia már az internet hajnalán lehetőséget adott a felhasználók megfigyelésére.

A polgári államoknak védelmi funkciójuk ellátása körében évtizedek óta kötelességük lett volna és lenne a területet úgy szabályozni, ellenőrizni és szankcionálni, hogy ne kerülhessen sor arra, hogy az eszközökbe a polgári és emberi jogokba ütköző módon olyan többletfunkcionalitást építenek, amely a felhasználó tulajdonos tudomása és engedélye nélkül róluk adatot szolgáltat.

Erre azonban nem került és nem kerül sor, mert az államgépezetek részét képező titkosszolgálatok maguk kezdeményezik és használják fel ilyen háttérszolgáltatások beépítését a felhasználók eszközeibe, majd, amint az egyik Snowden dokumentum bizonyítja, például az NSA és a GCH, a titkosan megszerzett adatokkal rendszeres kereskedelmi tevékenységet folytatnak. A káposzta kecskékre van bízva.

Nagy veszély, hogy a magyar állam nem ismeri fel, hogy új funkciója van: az állampolgárai és a vállalatai digitális védelme és nem fordít ezekre erejéhez mérten nagy erőforrásokat.

Nagy veszély, hogy az állam nem is készíti fel állampolgárait és vállalatait a védelemre, az infokommunikációs lobby nyomására továbbra is a biztonság érzetében ringatja el a felhasználókat, ahelyett, hogy reális veszélyérzetet keltene fel bennük, amely hatására aztán maguk kezdenek védekezni, ami a leghatékonyabb.

Egy másik, hasonlóan nagy veszély, hogy a magyar állam felelős tisztviselőit és legfelsőbb vezetőit érik felkészületlenül a digitális államok digitális műveletei.

• „...a tájékozatlanság sokakat távol tart az internetes szolgáltatásoktól, ami gyengíti a digitális gazdaságot...”

Nem tudni, a szerzők milyen tájékozatlanságtól tartanak, talán a netes védelmi eszközökkel kapcsolatos tájékozatlanságtól.

E tekintetben a felhasználót nem nyugtatja meg, hogy a legnagyobb szoftvergyártók, úgy negyedévenként, havonta, a Microsoft néhány hetente tölt át frissítéseket, amelyekkel – nem verifikálható állításuk szerint – saját szoftverük lyukait stoppolják be. Valójában csoda, hogy a felhasználók ügyet sem vetnek minderre. Ha ilyen mennyiségű hibára, visszahívásra kerülne sor mondjuk az autóiparban, az emberek egyáltalán nem vennének autót.

A biztonságról szóló fejezet teljesen kidolgozatlan. A szerzők figyelme csupán a gyermekekkel szemben bűncselekményekre, a digitális kalózkodásra és a (közönséges) adat-, és információlopásra terjed ki. Nem ezek a központi kérdések.

p.63 IV. VÍZIÓ ÉS JÖVŐKÉP

E fejezet bevezetésében a szerzők azt próbálják meg bizonyítani, hogy az általuk felvázolt kiegyensúlyozott fejlődés ideális Magyarországra nézve.

Ezt a korábban bevezetett digitális ökoszisztéma homályos fogalmára támaszkodva kísérlük meg, amelynek posztulálják azt a tulajdonságát, hogy alkotóelemei úgy függenek össze, hogy bármelyik területen tartós lemaradás keletkezik, az a teljes ökoszisztéma minőségét is rontja. A digitális ökoszisztéma egyszersmindt az a panacea is lenne, ami mindent megold.

Ez az egyensúlyi filozófia ideális az IKT gyártók, termelők, az ágazat részére: Ha túlkínálat mutatkozik, akkor az egyensúly helyreállása érdekében az államnak növelnie kell a vásárlóerőt (eBefogadás propaganda, bizalomnövelés, az IKT eleve mindig jó és hasznos szemlélet, kedvezmények, külön jótékony akciók stb.), ha viszont túlkereslet van, akkor közvetlenül kell a gyártót kell támogatnia adókedvezménnyel stb.

Valójában az államnak nem kellene állandó egyensúlyteremtő és fenntartó funkciót ellátni egy felfutó, rendkívül nyereséges ágazatban, egészen más funkciókat kellene gyakorolnia a nemzet érdekében.

A magyarországi IKT ágazat és fogyasztói valamint az állam a stratégia szerzői által ajánlott összefogásának világos és kölcsönös érdekein kellene alapulnia. A stratégiában világosan megjelennek az ágazat érdekei, az állam egyes igényei, de nem jelennek meg a felhasználók, csupán a „szektorba” összegyúrva az ellentétes érdekű eladókkal, az ágazattal, és nem jelenik meg az összefogás olyan tartalma, valami többlet, ami miatt érdemes valamiben valahogy összefogni.

Amit a stratégia konkrétan ajánl a felhasználóknak, az felkészítés arra hogy az emberek, a vállalatok fogyasztóivá lehessenek a zömében külföldről származó IKT-nek. Meg az, hogy majdan másodlagos következményként egyszer majd javulni fog az életminőség, a vállalatok versenyképesebbek lesznek, ha másutt nem fognak még gyorsabban javulni. Az állammal pedig egyszerűbb lesz kapcsolatot tartani, és egyáltalán fennmaradhatunk („fenntarthatóság mindenkori biztosítása”).

A szerzők a felelősséget aztán rögtön át is hárítják, mondván nem a mindenkori felelős magyar kormány felelőssége a stratégiában ajánlottak megvalósulása, hanem „a partneri együttműködésnek”. Köszönjük.

A fejezet célja „a 2014-2020 közötti időszak során elérni kívánt célállapot (értékalapú jövőkép)” bemutatása. Az alig egy oldalnyi fejezet azonban belterjes marad: benne a szerzők sem kifelé mutató értékeket, sem az ország egésze számára értelmezhető világos célállapotokat nem fogalmaznak meg, erre a fogalmazvány terjedelme nem is ad módot.

V. A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

V.1 Átfogó stratégiai célok

A szerzők végül egyetlen átfogó célt tűznek ki, nevezetesen: „Mindezek eredőjeként kormányzati szakpolitikai stratégiaként jelen dokumentum átfogó stratégiai célja a digitális ökoszisztéma kiegyensúlyozott fejlődésének biztosításával az infokommunikációs eszközök és szolgáltatások pozitív versenyképességi, növekedési, foglalkoztatási és esélyegyenlőségi hatásainak biztosítása, összhangban a meghatározó hazai és uniós gazdaságfejlesztési és szakpolitikai dokumentumokkal.”

A szerzők szerinti cél, a pozitív hatások biztosítása még nem zárja ki azt, hogy negatív hatások ne mutatkozzanak, sőt akár jelentősebbek legyenek, mint a pozitív hatások a

nemzet életére. Itt mutatkozik meg, hogy mennyire tarthatatlan szerzőknek az a megközelítése, hogy a negatív hatásokkal egyáltalán nem foglalkoznak.

Az átfogó célból az egyes tématerületeken a szerzők szerint alacsonyabb rendű célok, teljesítendő feltételek, a fő cél szempontjából eszközök származnak. Ezek:

Digitális infrastruktúra

„az infokommunikációs hálózatok egyetlen szegmensében se alakulhassanak ki tartósan olyan szűk keresztmetszetek, amelyek akadályoznák a digitális szolgáltatások nyújtását és igénybe vételét;”

A szerzők figyelmét elkerüli az, hogy ilyen szegmensek létezéséről korábban maguk írtak, célul kitűzni tehát legfeljebb további szegmensek kialakulásának megakadályozását, vagy a jelenlegiek megszüntetését lehetne.

Digitális kompetenciák

„o a megfelelő digitális kompetenciák (digitális írástudás, számítógép-használat, szoftverek, informatikai és igazgatási rendszerek ismerete, stb.) hiánya miatt egyetlen állampolgár, kisvállalkozás vagy közigazgatási tisztviselő se szoruljon ki a digitális ökoszisztémából;

o a digitális eszközöktől tudatosan vagy a szükséges ismeretek hiányában elzárkózó állampolgárok is élvezhessék a digitális kor előnyeit (eBefogadás)”

„egyetlen állampolgár se” - Ez a célkitűzés egészen elszakadt a (magyar) valóságtól, voluntarisztikusabb, mint a létező szocializmus idején megfogalmazott tervek.

Digitális gazdaság

„...a hazai IKT szektor a digitális ökoszisztéma fejlődésének motorjaként innovatív fejlesztésekkel és alkalmazásokkal, az egyéb vállalkozások és a közigazgatás pedig belső folyamatainak és külső kapcsolatrendszerének elektronikus alapokra helyezésével, tartalmainak digitalizálásával és működésének informatizálásával vegyen részt a digitális gazdaság megerősítésében;...”

„... az elektronikus (kereskedelmi, banki, stb.) szolgáltatások fejlesztését, illetve a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység ösztönzését célzó programoknak köszönhetően erősödjön a hazai infokommunikációs ágazat szereplőinek nemzetközi versenyképessége és export-potenciálja;...”

Az ágazat megerősítése nem lehet nemzeti cél, legfeljebb eszköz.

Digitális állam

„...a kormányzat, a közigazgatás és a közszolgáltatások működését stabil és biztonságos informatikai háttér támogassa, amely lehetővé teszi a közigazgatás belső folyamatainak, illetve a lakosságot és vállalkozásokat célzó közigazgatási szolgáltatásoknak a nagyarányú elektronizálását, továbbá az állami érdekkörbe tartozó információk és tartalmak széles körű digitalizációját és nyilvános hozzáférhetővé tételét;...”

Egyáltalán nem a kormányzat, a közigazgatás és a közszolgálatok (akármilyen módon és áron történő) elektronizálása a cél, hanem az, hogy ez úgy történjék meg, hogy ennek folyamán ország a globális rendbe számára kedvezőbb helyzetben integrálódjék.

p.68 V.2 Pillérenkénti célok

Ebben a fejezetben a szerzők megfogalmazzák azokat a műszaki paramétereket, amelyeket szükségesnek vélnek a fentebb idézett pillérenkénti célok eléréséhez.

Infrastruktúra

Megjegyzendő, hogy az itt megfogalmazott műszaki feltételek már kevesebbet ígérnek, mint az ambiciózus mondatok a korábbi fejezetben. Például: az előző fejezetben a szerzők azt ígérik, hogy egyetlen szegmensben sem lehetnek szűk keresztmetszetek, de itt már szélessávot csak 95%-nak ígérnek, NGA hálózatot csak járási székhely mélységig.

Kompetencia

Megjegyzendő, hogy a digitális írástudáson túl egyre nagyobb jelentősége lesz a digitális iskolázottságnak, miután a digitális rendszerek fejlődnek és bonyolódnak. A pillér célrendszere ismét kevesebbet garantál (40-30%) , mint a fő célkitűzés (0%) illetve a további számok.

Digitális gazdaság

Digitális állam

o „...2016-ra jöjjön létre egységes kormányzati IT-háttér (infrastruktúra, üzemeltetés), amely lehetővé teszi a felhőalapú kormányzati szolgáltatásokat is;...”

Ismeretes, hogy a biztonság fenntartása érdekében szükség van arra, hogy egyes rendszerek izoláltan működjenek, amint ahogy a jelenleg fejlesztés alatt álló BM rendszerek is fognak. Távolról sem egyszerű kérdés, hogy hatalomtechnikai, igazgatásszervezési, nemzetbiztonsági és más szempontok hány izolált rendszert igényelnek, és melyek legyenek ezek. Bonyolult rendszerek soha nem egységesek. Az agyban például egymással párhuzamosan legalább 6 különböző elven működő rendszer működik, amúgy elég jól. Az egységesítés kívülről sebezhetőbbé teszi a rendszert, hajlamosabbá a fatális leállásra. A szocializmus idejéből itt maradt minden más szempontot felülíró egységesítést el kellene felejteni. Az Egyesült Államok kormányzati szervei sem egyetlen egységes rendszeren működnek.

o „...2020-ra a közigazgatásban használatos széles körben elterjedt, általános alkalmazások legalább 20%-a váljon elérhetővé infrastruktúra alapon felhőalapú szolgáltatásként...”;

A felhő alapú szolgáltatások fejlődése jelenleg kevésbé látható előre. A rengeteg bizonytalansági tényező következtében 7 évre előírni egy numerikus célparamétert csak amiatt lehet érdemes, hogy a végén Brüsszel fizessen.

o „...2020-ra álljon rendelkezésre akkora kapacitás kormányzati ASP/SaaS szolgáltatásokból, hogy azokat a közigazgatási intézmények 100%-a igénybe tudja venni;...”

o „...az államigazgatásban újonnan bevezetendő szoftverek, alkalmazások esetében – a technológia-semlegesség és az IT-biztonsági követelmények figyelembe vétele mellett – a nyílt forráskódú alkalmazások aránya érje el a 15%-ot...”

Véleményem szerint bizonyos, hogy az informatika tetején az eljövő hét évben új elvű gépek jelennek meg, új programozási módokkal. A nyílt és egyéb forráskódú alkalmazások helyes arányát 7 évre előre nehéz lenne meghatározni.

Nincsen szó arról, hogy az állam a felhasználók védelmében új szolgáltatásokat és intézkedéseket vezetne be, ami nyilván elkerülhetetlen lesz.

a felsőoktatásban és a kutató intézeti hálózatokban a felhő alapú szolgáltatások használata érje el az európai uniós átlagot

Érthető az a szándék, hogy a felsőoktatás és a kutatóintézeti hálózat jusson a legújabb technológiához, kérdés azonban, hogy ez a felhő alapú technológiákra is igaz-e, vagy a kutatóintézeti hálózatnál inkább a biztonsági szempont legyen az elsődleges

„...2018-ra váljon lehetővé, hogy az állampolgárok és a vállalkozások valamennyi közigazgatási ügyüket elektronikusan intézhessék...”

Tartózkodni kellene a túlbuzgóságtól. Például a papíralapú anyakönyv-vezetés megszüntetése nemcsak az anyakönyvvezetők körében keltett megdöbbenést, hiszen a technológia gyors változására érzéketlen, több száz évig bizonyosan fennmaradó, gyakorlatilag hamisíthatatlan, távolról hozzáférhetetlen papírnak és kézírásnak jelenleg még nem találták fel a helyettesítőjét.

„...2014-re készüljön átfogó e-Egészségügyi Akcióterv, amely a terület valamennyi releváns tényezője tekintetében fogalmazza meg a 2020-ig tartó időszak céljait...”

Az akcióterv az EMMI fő felelősségével készüljön el.

„...2016-ra kerüljön felmérésre a digitalizálandó gyűjtemények köre (könyvtári, levéltári, kulturális, művészeti, stb.) és 2020-ra történjen meg ezen gyűjtemények 50%-ának digitalizálása...”

A kormányzatnak jelenleg nincsenek olyan háttérintézményei, amelyek magyar szempontból elemeznék az infokommunikáció folyamatait, jelenségeit, a kormányzati tennivalókat stb. E vélemény minden kritikai észrevétele egy ilyen hálózat után kiált. Ennek létrehozására eszközöket kell biztosítani.

p.76 V.3 Horizontális tényezőkhöz kapcsolódó célok

V.3.1 eBefogadás

Az emberek „kirekesztődése” az EMMI, a vállalatok „kirekesztődése” a Nemzetgazdasági Minisztérium hatáskörébe tartozik. Célszerű lenne, ha nem a technológia uralná a funkciót, hanem a funkció a technológiát, így e célokat az illetékes minisztériumok fogalmaznák meg és hajtanák végre.

Márcsak azért is, mert amennyiben a digitális és a nem digitális szolgáltatásokat egymástól elszakítják, finanszírozásukat különböző kritériumok alapján végzik, akkor nem fogják azokat hatékonyságuk, szükségességük, hatásosságuk és más szempontok alapján összevetni.

Az EMMI van abban a helyzetben, hogy megvizsgálhassa, és megállapíthassa, kinek milyen támogatásra, segítségre van szüksége és rangsorolja a támogatások fajtáit. A „digitális esélyegyenlőtlenség” aligha fontosabb a jövedelmi, vagyoni, helyzetből származó egyenlőtlenségnél, sőt előbbi kétségtelenül utóbbi függvénye. A digitális esélyegyenlőtlenség csökkentésére fordított összegek egyszer, s mindenkorra címkézetté tétele és a NFM hatáskörébe utalása megfosztja az EMMI-t attól, hogy funkcióját hatékonyan láthassa el.

Piacgazdaságban nem lehet cél a vállalkozások esélyegyenlőségének mesterséges megteremtése, a vállalkozások esélyei alapításuktól fogva különbözőek, ezek javítása a vállalatvezetés hatáskörébe tartozik.

p.77 V.3.2 K+F+I

„...az IKT ágazat sajátos eszközeivel, a K+F+I aktivitás fokozásával értéket teremtsen számos csatlakozó ágazatban is (így egészségügy, oktatás, közlekedés, energetika, de más ágazatok területén is), és ragadja meg azokat a kitörési pontokat, amelyek révén felzárkózásunk Európa élvonalához felgyorsítható....”

Jámbor óhaj, szocialista voluntarizmus, mint az Unió legversenyképesebb régióvá válása. Több száz év óta nem zárkózunk. Az ágazat nem tud megragadni, mert nem aktor. Megragadni csak az ágazatba tartozó vállalatok vezetői tudnának, de ők valamiért láthatólag eddig sem tették. Vajon miért is?

Ha egy brit vállalkozó ki akar törni, támogatja őt családi, baráti ismeretségi köre eleve nagyobb pénz-, és kapcsolati tőkével. Azután ott vannak az évtizedes, évszázados brit regionális, szakmai szervezetek, civil szervezetek, az egész jól szervezett és valamilyen mértékig szolidáris brit társadalom, azután, ha ez nem lenne elég, a Nemzetközösség, az expatok minden országban, az anglofon országok. Ezután a tőkeerős brit, nemzetközösségi, anglofon bankok, vállalkozásfejlesztési és kockázati tőke társaságok, a stabil brit gazdaság miatt viszonylag stabil angol font. Hogy jön ehhez egy elsőgenerációs Hengermalom úti vállalkozó, az ő lakótelepi lakásában gründolt vállalkozásával, a jórészt komprádor magyar elittel?

p.78 V.3.3. Biztonság

„...Valósuljon meg a nemzetbiztonsági szempontból, illetve a közigazgatás belső működése és az elektronikus közigazgatási szolgáltatások elérhetősége szempontjából kritikus infrastrukturális és informatikai elemek, a közigazgatási belső rendszerek és külső alkalmazások, valamint az ezekben megjelenő felhasználói adatok maximális védelme,...”

Tudomásom szerint a magyar államnak – más államokhoz hasonlóan - nincsen elég pénze arra, hogy a felhasználók folyamatosan maximális védelmet kapjanak. De miért nem irányozza elő a Kormány, hogy a közbiztonság fenntartása keretében tesz intézkedéseket az adatlopás ellen? Hogy általános védelmi funkciója keretében védi meg az állampolgárait?

„...ugyanakkor a különböző felhasználói csoportok kapjanak hiteles és tárgyyszerű tájékoztatást a tényleges biztonsági kockázatokról és kezelésük módjáról, különös tekintettel a gyermekek védelmére:...”

A Kormány nem tud a felhasználóknak hiteles tájékoztatást nyújtani az állampolgárainak és vállalatainak nagy IKT cégek terveivel saját kezdeményezésre vagy megbízásra végzett műveleteivel vagy más országok jövőbeli titkosszolgálati akcióival kapcsolatban, miután ezeket részben a magyar szolgálatok sem ismerik, részben ezek az információk a magyar szolgálatoknál maradnak, ezért maga a Kormány sem ismeri, vagy mert titkosak, nem is akarja közzétenni. Ami a legsajnálatosabb, jelen körülmények között különösen nem tud semmit sem a bizalom megteremtése érdekében garantálni.

„2016-ig csökkenjen 20%-kal, illetve 2020-ig 50%-kal az internetes (elektronikus kereskedelmi, banki, illetve közigazgatási) szolgáltatásoktól történő távol maradás okaként a biztonsági félelmeket megjelölők aránya;”

Nem tudható, hogy a következő hét évben ezek a szolgáltatások veszélyesebbé vagy kevésbé veszélyesek válnak-e. Ezt tudva, célparaméterként a félelem csökkentését előírni és akár propagandával is elérni igen nagy mértékű felelőtlenség. Az emberek saját kockázatérzékelésébe és értékelésébe beavatkozni egyébként is magánéletük súlyos megzavarása, szabadságuk korlátozása.

V.4 Indikátorok

Ezek szakmai részletkérdéseivel nem foglalkozom, az egész rendszer koncepcionális problémáit a korábbiakban tárgyaltam. Csupán megjegyzem, hogy egyetlen természetes mértékegységben, Gbitben, Gbitórában vagy forintban mért mutató sincs.

p.82 VI. A STRATÉGIA ESZKÖZRENDSZERE

VI.1 Megközelítés

VI.2 Eszközök csoportosítása pillérenként és a beavatkozás jellege szerint

VI.2.3 Digitális gazdaság

„E1. Felsőfokú IKT-képzés mennyiségi és minőségi mutatóinak javítása a szakemberhiány mérséklése érdekében”

Az informatikusi pálya magas jövedelmet biztosít, még sem elég vonzó, mert nincs tekintélye, nem illeszkedik a média által sugallt kevés, könnyű munka, sok pénz, ragyogás ideálhoz. A társadalom értékrendjének problémája, amin a tananyagok átalakítása (értsd megkönnyítése nem, hanem) talán a média tudna segíteni.

E3. A KKV -k belső informatikai fejlesztéseinek és elektronikus szolgáltatás-fejlesztéseinek támogatása

2013-ban azért már nem kellene támogatni a KKV-k ügyviteli rendszereit, különösen, ha nem támogatjuk a valóban innovatív és a magyar érdekű fejlesztéseket és alkalmazásokat. Például botrányos, hogy még mindig nem sikerült megoldani a magyar nyelvű karakterkészletek ügyét, újabban egyre többször kínai, koreai karakterek jelennek meg a magyar szövegekben.

E kérdés szabályozásával egyébként ténylegesen egy kis munkához és előnyhöz lehetne juttatni néhány hazai KKV-t.

p.93 VI.2.4 Digitális állam

A szolgáltató állam kifejezés egyrészt valós, hiszen a védelem, az igazságszolgáltatás, a külképviseleti tevékenység, a jogalkotás is szolgáltatások, mégis, a terminus egy irányban eltereli a gondolkodást a napi kis, darabszámukkal mérhető szolgáltatások irányába.

Az előterjesztés érdemben nem foglalkozik az informatika két fő trendjének, a háló alapú rendszerek és a szociális hálózatok elterjedésének következményeivel, nem foglalkozik azzal, hogy milyen digitális állam valósul meg az országban.

Az anyag érdemben nem foglalkozik azzal, hogy milyen módon kívánják fejleszteni a központi közigazgatás rendszereit, milyen új rendszereket kívánnak létrehozni, ami pedig legalább olyan jelentős, mint a területi közigazgatás fejlesztése. Magyarország előtt elvben a következő lehetőségek állnak:

- balek módjára állva marad, azaz nemcsak hirdeti a polgári demokratikus állam eszméjét XIX. századi intézményrendszerével együtt, hanem eszerint is viselkedik, miközben a világ államai és más hatalmi központjai gőzerővel fejlesztik uralmi gépezeteiket,
- maga is beáll a képmutatók sorába, vagy
- új, a nemzetet szolgáló állameszmét dolgoz ki és hirdet meg.

Elvben a legnagyobb fantázia a harmadik lehetőségben van, a kérdés csupán az, van-e az ország nemzethű részében annyi szellemi kapacitás, mely képes ilyesmire.

p.98 VI.2.5 Horizontális tényezők

eBefogadás

K+F+I

A4. „...A tudás-, és technológiaintenzív vállalkozások piacképes termékek kifejlesztésére irányuló K+F+I tevékenység támogatása különösen az alábbi területeken (lista az anyagban)...”

A támogatandó fejlesztési témák felsorolás a valóban innovatív vagy különösen magyar érdekű területeket nem tartalmazza

A2. A klaszterfejlesztés támogatása (pl. klasztermenedzserek képzése, mintaklaszterek létrehozása, stb.)

Miért nem hívják magyarul fejlesztőcsoportnak, bárminek? Menedzserképzéssel elsősorban a brüsszeli rendszerben működő fejlesztőcsoportok kialakulását lehet elősegíteni, azt, hogy a fejlesztőcsoportjaink brüsszeli rendszerben működjenek.

Biztonság

Jelentőségének nem megfelelően kezelt terület.

Miközben a stratégia előmozdítja, hogy mindenkit szélessávú csatornák kössék digitális hálózatokhoz, ezzel vajon nem azt segíti-e elő, hogy az állam polgárai egészen kiszolgáltatottá válnak külföldi hatalmi centrumoknak, azok ellen az ország területén végrehajtott közvetlen műveleteknek, nem válik-e pokollá, ütközőzónává, senkiföldjévé az ország – amelynek egyébként nincs erős hadserege sem?

A digitális technika az emberi társadalmak történelmének egyik legnagyobb újítása, mely lehetővé teszi, hogy olyan társadalmak alakuljanak ki, amelyekben kisszámú ember akár az egész emberiség felett uralkodjon úgy, hogy az emberek életének minden pillanatát megfigyelje és bárikor beavatkozzon.

Az emberek természetes nyelvi közlései akár keresőkérdések, akár elektronikus levelek, akár élőbeszéd formájában alkalmasak arra, hogy azok alapján mások pillanatnyi céljaiknak megfelelően folyamatosan minősítsék cselekedeteiket, osztályozzák, rangsorolják őket magukat és így alkalmassá váljanak arra, hogy velük különböző műveleteket végezzenek.

A polgári állam polgárait elvben csak a büntető törvénykönyv tényállásai alapján szankcionálhatja. A digitális állam vagy más erre képes szervezet képes arra, hogy emberek nagy tömegeire állandóan pillanatnyi érdekeinek megfelelő kategóriákat, „tényállásokat” fogalmazzon meg tároljon és ezek alapján folyamatosan szankcionálja őket. Miután az emberek közléseik alapján nagyon finoman minősíthetők, a kezelésüket megvalósító arányos eszközök egy részének is finomnak kell lennie. Szankcionálni lehet az embereket például az ő vagy utódjaik életidejük sztochasztikus vagy determinisztikus rövidítésével, vagy életkörülményeik, egészségi állapotuk rontásával. A tudományok fejlődése mára az eszközök egész arzenálját hozta létre.

Egy ilyen – hatalmas - titkos digitális uralmi rendszer megtervezése és megvalósítása, mely állandóan megfigyeli minden ember közléseit, viselkedését és ezek szerint avatkozik be életébe, óriási, de ma már műszakilag reális feladat. Elsősorban intellektuális lecke. Egy ilyen rendszer nem alapulhat máson, mint valamely természetes nyelven: ezen fogalmazódik meg az egyes emberek általános viselkedésmódja, pillanatnyi kívánatos magatartásai, amelyeket az uralkodók eszközeik segítségével céljaikból, érdekeikből vezetnek le. Ezen fogalmazódnak meg azok az algoritmusok, amelyek szerint a levezetés történik, és a műveletek kialakulnak, majd végrehajtásuk megtörténik.

Természetesen az új digitális uralmi gépezetek, bár nagy ütemben, de mozaikonként épülnek fel. A titkos rendszerről időről időre kiszűrődő információk félelemmel töltik el az embereket, akik ezért a szankciókra érzékenyebbé válnak, kevésbé lesz szükség durva erőszakra. De az Egyesült Államok már eddig is más országok több ezer polgárát fosztotta meg életétől is, akár iszonyúan költséges dróntámadásokkal is, globális digitális uralmi rendszere segítségével.

VII. MEGVALÓSÍTÁS ÉS MONITORING

p.110 VII.1 Intézkedési terv (akcióterv)

p.116 VII.5 Monitoring rendszer

„A monitoring rendszer célja a stratégiai helyzetelemzésében megállapított problémákkal, hiányosságokkal, elmaradásokkal összefüggésben megfogalmazott stratégiai célok teljesülésének mérése, az egyes problémákra adott akciók eredményeként bekövetkező változások évről évre történő bemutatása.”

Természetesen jó lenne, ha a megfigyelési rendszer egységes módszertan alapján gyűjtött adatokra támaszkodhatna, azonban jelenleg a magyar kormány nem áll rendelkezésére az ország helyzetének leírására, intézkedéseinek előkészítésére megfelelő statisztika még saját országáról sem. Van ugyan adat, multinacionális cégeknél, nagyhatalmak kutatóközpontjaiban, de ez nekünk nem áll rendelkezésünkre, adatainkkal ők az ő intézkedéseiket alapozzák meg.

A monitoring rendszer az előterjesztők szerint témapillérekre, a Brüsszel által megfogalmazott pillérművekre terjed ki.

A digitális infrastruktúrát piaci és területi szemléletben kívánják megfigyelni – ezért nem foglalkozván a tulajdonosi aspektussal, vagy a határátlépő kapuk kérdésével. Az infrastruktúra keretében de más „pillérek” keretében sem foglalkoznak azzal, hol, kinek a kezében milyen és mekkora adatvagyonok halmozódnak fel.

Legjobb ugyanis meg sem kísérelni megtudni, hogy folyik ingyen vagy aránytalanul kis ellenszolgáltatás fejében külföldre és mennyi adat, információ. Az infokommunikációs jelenségek ilyen szemléletű kezelését a globális cégek által irányított nemzetközi infokommunikációs szakma diktálja, ez lehet Washington vagy Brüsszel világnézete, de nem egy nemzeti kormányé.

Amint az ipari forradalom meghozta a szén-, és acélstatisztikát, az iparstatisztikát, majd az átfogó energiastatisztikát, a digitális forradalom meghozta a digitális információstatisztikát, ez azonban az előterjesztők elképzelése szerint változatlanul külföldi központok monopóliuma lesz, a magyar kormány ehelyett OECD recept szerinti rangsorokból próbálja intézkedéseit meghozni, miközben az élet nem versenypályán szabályok szerint lebonyolított futóverseny.

A Magyarhoni Földtani Társulatot 1848-ban azért alapították meg, hogy a magyarok megismerjék az ország földani felépítését és nyersanyagait. Most itt a feladat: legalább meg kellene ismernünk információ-, adat-erőforrásainkat, a különböző minőségű és az országból különféle konstrukciókban kifolyó és ide befolyó adatok mennyiségét.

Az adatok forrásai

Az adatok forrásai az elképzelések szerint az Eurostat, OECD, Eurobarometer, DAE (Digital Agenda for Europe) „primer” kutatás a körzethálózati szegmensben, az IKT szektor teljesítményéről, a biztonsági tényezővel kapcsolatos mutatókról. A szóhasználat azt sugallja, hogy nem hatósági vagy statisztikai adatgyűjtést irányoznak elő, hanem piacutatást, véleménykutatást.

A nemzetközi hivatalos statisztikai rendszer az OECD, az EUROSTAT, az ITU és más nemzetközi szervezetek együttműködése során alakult ki az elmúlt két évtizedben. Ezek a szervezetek a nagy hatalmi centrumok elképzeléseit továbbítják, globális információs társadalmat építenek, közben felszámolandó nemzetállamokkal. Az általuk kifejlesztett statisztikák e célok elérését szolgálják, e célok megközelítésének egyes mérföldköveit jelölik ki.

Ezek a statisztikák nem terjednek ki az országok információhíztartására, az ENSz Statisztikai Divíziójának nemzeti számlarendszerében lévő azon indikátorokkal analóg indikátorokra, amelyek alapján az OECD a Világbank és más szervezetek az egyes országok gazdaságát megfigyelik.

De vajon miért nem fejlesztett ki eddig az OECD, a Világbank és az ENSz Statisztikai Divíziója ilyen indikátorokat tartalmazó információs szatellit-számlákat az információfolyamok és adatvagyon, az információhíztartás egzakt megfigyelésére, bár ez többször is felmerült, és amikor a nemzeti számlák kifejlesztésével megtette ezt a gazdasági-érték folyamokra?

A válasz egyszerű a gazdaságiérték-folyamok megfigyelését technikailag csak az egyes országok nemzeti statisztikai hivatalain keresztül lehetett megoldani, ezért az ENSz Statisztikai Divízió, az OECD és a Világbank kifejlesztett egy olyan módszert az SNA (System of National Accounts), amely statisztikai szabványra alapítva a nemzeti statisztikai hivatalok egységes adatokat szolgáltathattak.

Ezzel szemben a digitális információfolyamok számukra fontos, például kapacitás, globális volumen stb. indikátorai műszakilag pusztán multinacionális cégek bevonásával, a nemzeti szervek és hatóságok bevonása nélkül is megfigyelhetők, és meg is figyelik őket. A külföldi nagy hatalmi centrumok, természetesen nem érezvén magukat az országok felelős államának, nem érdekeltek egy az ország információhíztartásának fő folyamatait láttató, valamenyire is teljes, mérlegszemléletű elszámolásban.

A digitális információfolyamok és adatvagyon nemzeti szervek általi megfigyelése ezért kizárólag nemzeti érdek, sőt a globális információs társadalom pártján állók ellenérdekeltek is, miután ők a nemzeti szervek nélkül is hozzájutnak ezekhez az adatokhoz és érdekük, hogy a nemzeti szervek viszont ne, hiszen ezek alapján saját érdekükben megalapozott intézkedéseket tehetnek.

Brüsszel is európai vagy globális információs társadalmat akar, saját, általa tervezett intézményrendszerrel, melyben a cél az emberek és eszközök szabad áramlása, stb. és ellenőrizni akarja, hogy az általa megálmodott folyamat hogyan halad.

Ezzel szemben a magyar kormánynak nyilván tudni kellene, milyen mértékű az adatkivitel, milyen ütemben nő, mire terjed ki, hova kerülnek a Magyarországról, a magyarokról szóló adatok. Nyilván tudni akarja, hogy milyen adatok jönnek be és mennek ki, legalább oly mértékben, mint a külkereskedelmi áruk forgalmát. Tudni akarja, mi megy ki és jön be: szecska be, érték ki, vagy megfordítva és hogyan alakul ez az időben. Tudni akarja, hogy milyen mennyiségben milyen jogcímenek és mechanizmusok révén kerül ki az emberektől az értékes adatnyersanyag: félrevezetik az embereket, ellopják tőlük adataikat, bagóért megveszik, vagy tisztos ellenérték fejében. Tudni akarja, milyen funkciót töltenek be ezek az

adateszközök a magyar gazdaságban és társadalomban, és külföldön, például velük gazdaságiérték-termelés folyik, vagy haszontalan szórakoztatás céljaira használják őket, netán éppen romboló hatásúak, rombolják az emberek erejüket, az ország kohézióját stb. És még sok minden más. Állítólag tudás alapú társadalmakat épít a világ, de a Kormány meg sem akarná ismerni az évenként felhalmozott adatok, tudás mennyiségét?

VIII. A stratégia konzisztenciája és koherenciája

VIII.1 A stratégia belső konzisztenciája

VIII.2. A stratégia külső koherenciája

VIII.2.1 Összhang a releváns hazai stratégiákkal

Nem ismeretes, mit tartalmaz majd a Nemzeti Együttműködés Programja 2014-2018 szakasza, de ha valamit ennek tartalmaznia kell, akkor információpolitikát igen és ha az infokommunikációs stratégia valahova való, akkor ez a NEP 2014-2018.

Egyetlen jelenlegi kormánydokumentáció, a Növekedési Terv sem foglalkozik a természetes magyar nyelvű szoftverek, adatbázisokkal, amelyeknek az ország szempontjából kulcsszerepe van, illetve lesz.

A Magyar Program jelenlegi verziója sem vázol fel egy olyan digitális államot, amely a XXI. században versenyképes lehetne más nemzetállamokkal, és a nemzetállamok fölé épülő különböző szervezetekkel és intézményekkel.

VIII.2.2 Összhang a releváns uniós stratégiákkal

Európai Digitális Menetrend

E-kormányzati Akcióterv

VIII.2.3 Összhang az ex-ante kondicionalitási irányelvekkel

„Az infokommunikáció területén két feltételt határozott meg a Bizottság:

„1. Digitális növekedés:

Az intelligens specializációra vonatkozó nemzeti vagy regionális innovációs stratégián belül külön, a digitális növekedést előmozdító fejezet megléte a megfizethető, jó minőségű és átjárható magáncélú és közösségi információs és kommunikációs szolgáltatások iránti kereslet serkentése és az állampolgárok, többek között a lakosság kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportjai, vállalkozások és közigazgatási szervek által történő használat növelése, beleértve a határokon átnyúló kezdeményezéseket.”

A digitális adatvagyon csak a külföldön létrejött új, digitális államok a legalább emberöltőnyi jövőben várható művelési tevékenységének értékelése és újraértékelése után biztonsági rátartásokat alkalmazva szabad részlegesen hozzáférhetővé tenni. Ennek a jogtechnikai megoldásait az EU közadatok újrahasznosítását szabályozó irányelvének implementálása során kell kidolgozni. Enélkül minősíthetetlen felelőtlenség határokon átnyúló kezdeményezéseket eleve támogatandónak ítélni.

A digitális növekedés kimutatásának egyetlen egzakt eszköze a digitális információ kibocsátásnak, felhasználásának, forgalmának és más digitális információstatisztikai mutatók értékének kiszámítása.

2. Új generációs hozzáférési hálózatok (NGA) infrastruktúrája: olyan nemzeti NGA tervek rendelkezésre állása, amelyek figyelembe veszik az unió nagysebességű internet elérési céljainak megvalósítására tett regionális intézkedéseket, olyan területekre koncentrálva, ahol a piac nem tud nyílt infrastruktúrát biztosítani elérhető áron és megfelelő minőségben a versenyre és állami támogatásra vonatkozó uniós szabályokkal összhangban, és biztosítani tudja a lakosság kiszolgáltatott csoportjai számára a szolgáltatások elérhetőségét.

IX. Felhasznált források

A felhasznált 42 forrás zöme vagy magyar kormánydokumentum, vagy a globális infokommunikációs lobby szemléletét és terminológiáját tükröző uniós vagy OECD dokumentum. Egyetlen átfogó magyar elemzést sem idéznek.

Kizárólag ilyen dokumentumokra támaszkodva nemzeti szemléletű stratégiát nem lehet összeállítani. Más kérdés, hogy amennyiben a magyar kormány sokoldalúan tájékozódna, akkor nehezen tudna – ha egyáltalán - ezek alapján az Unió követelményrendszerének megfelelő stratégiát összeállítani, mert az Unió csak azokat a nemzeti stratégiákat támogatja, amelyek szerzői az ő fogalmi rendszerében gondolkodnak és hozzá igazodva fogalmazzák meg céljaikat. Meg kell tanulni újbeszélül, és újgondolkodul, ha az ország az Unió forrásait célozza meg.

X. Mellékletek

1. A korábbi stratégiai kezdeményezések áttekintése

Ez a fejezet az 1999-ben megjelent „Magyar Válasszal” kezdi a stratégiai kezdeményezések történetét, ezzel elhallgat egy olyan sikeres 20 éves periódust, amelyben a magyar informatika a COCOM ellenére illetve épp azért Közép-Kelet Európában jelentős tényezővé tudott válni.

Valójában az informatikai stratégiák története Magyarországon a 70-es évek elején a Számítástechnikai Központi Fejlesztési programmal kezdődött, amely KGST együttműködés keretében kiterjedt a hardverre és a szoftverre is és a munkamegosztás révén piacot biztosított a magyar termékeknek. Folytatódott az Elektronikai Gazdaságfejlesztési Programmal, majd a rendszerváltás előtti utolsó – Németh Miklós – kormány idején eljutott oda, ahova ma sem, hogy t.i. a magyar gazdaság-, és társadalom hosszú távú fejlesztésének központjába helyezte az információgazdaság fejlesztését.